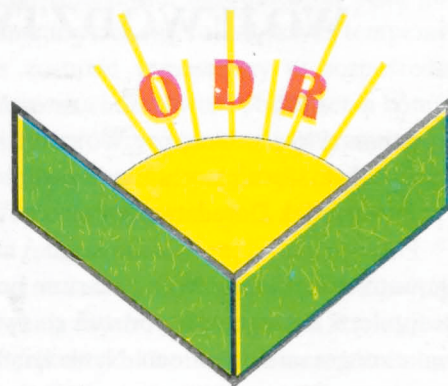

STYCZEŃ 1 (113)1998

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

CENA 60gr

W GRABANOWIE

1998

ROŚNIE ZAINTERESOWANIE UPRAWĄ WARZYW W WOJEWÓDZTWIE BIALSKOPODLASKIM

15 grudnia 1997 r. w Urzędzie Wojewódzkim w Białej Podlaskiej odbyło się seminarium warzywnicze zorganizowane przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie. Poświęcono je technologii uprawy i przechowywalnictwu warzyw. W seminarium licznie uczestniczyli rolnicy z naszego województwa co świadczy o dużym zainteresowaniu tematem. Naukowcy z Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach, doc. dr hab. Jan Rumpel i doc. dr hab. Franciszek Adamicki zaproszeni do przeprowadzenia wykładu zapoznali przybyłych z nowoczesną uprawą i przechowywalnictwem warzyw korzeniowych, kapustnych i cebuli. Doc. dr hab. Jan Rumpel dał przyszłym producentom wskazówki dotyczące prawidłowego zmianowania, nawożenia, normy i terminu wysiewu, sposobu uprawy wymienionych warzyw.

Szanse na rozwój produkcji warzywniczej w województwie białskopodlaskim wiążą się z dogodnym położeniem do zbytu warzyw, bliskością tzw. "rynku wschodniego". W naszym województwie działają firmy zajmujące się przetwórstwem owocowo-warzywnym, które łącznie mogą zagospodarować około 10 tys. ton warzyw. Nieopłacalność i trudności w zbyciu produktów rolniczych wskazują na potrzebę przejścia na bardziej dochodową uprawę warzyw. Warunki klimatyczno-glebowe naszego rejonu pozwalają na udaną uprawę warzyw korzeniowych, kapustnych i cebuli. Spośród upraw warzywniczych w województwie najlepiej rozwinięta jest produkcja kapusty, marchwi i ogórków. Obecnie nie napotyka się dużych trudności w wyprodukowaniu dorodnych warzyw. Większy problem stanowi rozłożenie ich podaży na okres po zakończeniu sezonu i konkurowanie na rynku z towarami

importowanym. W związku z tym duże szanse na sukces mają inwestycje związane z przechowywaniem. Według GUS w prawidłowych warunkach możemy przechować 260-300 tys. ton warzyw. Pozostałe 700-740 tys. ton warzyw przechowywanych jest w pomieszczeniach nie przystosowanych do tego celu oraz kopcach ziemnych. Istnieje potrzeba stopniowego przechodzenia na adaptację różnego rodzaju pomieszczeń inwentarskich (stodoła, obora) na przechowalnię warzyw, budowę nowych przechowalni, chłodni. Tradycyjne metody przechowywania nie zapewniają optymalnych warunków, co prowadzi do dużych strat. Straty kapusty, zależnie od sposobu przechowywania, wynoszą: przy składowaniu w chłodni - 15%, w przechowalni chłodzonej powietrzem zewnętrznym - 29%, w innych budynkach przystosowanych do przechowywania kapusty - 32%, a w kopcach ziemnych 35-50%. Przy rozpoczęciu inwestycji związanych z przechowywaniem należy uwzględnić opłacalną pojemność komory przechowalniczej, która wynosi 100 t.

Nasze województwo w przyszłości ma szansę stać się rejonem warzywniczym. Musimy jednak pokonać barierę psychologiczną, która utrudnia nam przejście z upraw rolniczych na produkcję warzywniczą, nabyć doświadczenia i zorganizować się w grupy. Ważna jest również współpraca zakładów przetwórczych z producentami. Powiązania między warzywnikami a przemysłem można zachować przez zawieranie umów handlowych (kontraktacyjnych) przestrzeganych obystronnie.

opracowała:
Elżbieta Kacprzak-Piwońska

Zasady funkcjonowania rynków hurtowych

Wraz z zakończeniem sezonu rolniczego wielu rolników zastanawia się jaką produkcję podjąć w roku następnym. Specyfika produkcji rolniczej w Polsce, jak również duże zróżnicowanie podaży i popytu w zależności od rejonu, przebiegu pogody i nastawienia się rolników na określoną produkcję powoduje, że nikt tak naprawdę do końca tego nie wie.

Czy rolnikowi pozostaje zatem udać się do wróżki, która w szklanej kuli przewidzieć może rolniczą przyszłość? Okazuje się że nie trzeba uciekać się do tak wyszukanych metod. W artykule tym chciałbym wskazać na szansę w uprawie warzyw na terenie gminy Podedwórze i gminach z terenu Podlasia. Mój optymizm w tym zakresie uzasa-

dniony jest tym, że organizowane są rynki hurtowe w ramach realizowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej resortowego programu Budowy Rynków Hurtowych i Giełd Rolnych rozpoczętego we wrześniu 1994 r.

Zasadniczymi elementami tego programu jest:

- kompleksowa restrukturyzacja systemu dystrybucji produktów w sektorze rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego,
- wspomaganie procesów adaptacyjnych, modernizacyjnych i rozwojowych w gospodarstwach rolnych oraz podmiotach gospodarczych sektora rolno-spożywczego,

- *stworzenie warunków umożliwiających eksport artykułów rolno-spożywczych poprzez koncentrację i standaryzację produktów pochodzących od producentów rolnych.*

Program Ministerstwa Rolnictwa obejmuje budowę Warszawskiego Rolno-Spożywczego Rynku Hurtowego SA i Lubelskiej Giełdy Rolno Ogrodniczej SA. Formy organizacyjno - prawne - rynki hurtowe to spółki akcyjne z udziałem Skarbu Państwa. Współzałożycielami spółek są agencje realizujące politykę Min. Rol. i Gospodarki Żywnościowej (Agencja Własności Skarbu Państwa, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego). Kapitał akcyjny należący początkowo do agencji rządowych, zgodnie z założeniami inicjatorów przedsięwzięcia będzie w przyszłości przechodził w ręce operujących na rynku producentów, zintegrowanych grup producenckich oraz hurtowników. Uczestnictwo w rynkach hurtowych mogą również zapewnić producenci poprzez wykupienie akcji emitowanych przez poszczególne spółki. Obrót towarowy w obiektach spółek będzie odby-

wał się w warunkach, jakie dziś spotykane są na największych rynkach hurtowych UE. Hale przeznaczone do obrotu artykułami rolniczymi, ogrodniczymi będą gwarantowały utrzymanie przez cały rok właściwej temperatury. Każdy boks zostanie wyposażony w bezpośrednie połączenie telefoniczne i możliwość podłączenia komputera. Obsługę operatorów rynków hurtowych usprawnią:

- *przedstawicielstwa banków oraz firmy*
- *spedycyjne i transportowe*
- *zaopatrzenia rolnictwa*

świadczące usługi w zakresie kompletowania, kondycjonowania i pakowania towarów. Budowa tak atrakcyjnego systemu dystrybucji artykułów rolnych szczególnie owoców i warzyw stworzą szansę rozwoju gospodarstwom pod warunkiem uczestniczenia w tym procesie producentów rolnych. W okresie zimowym zamierzamy prowadzić szkolenia, których celem będzie wyjaśnienie idei funkcjonowania giełd i rynków hurtowych.

ZDR Parczew
Krzysztof Chilczuk

Jak produkować tuczniki mięsne.

Producenci trzody chlewnej stoją przed koniecznością dostosowania jakości produkowanego żywca do wymogów obowiązujących w krajach Unii Europejskiej. Aby produkcja tuczników była opłacalna rolnik musi dążyć do zwiększenia mięsności tuczników przy jednoczesnym obniżeniu kosztów produkcji. Mięsność tuczników uzależniona jest od takich czynników jak:

- *wartość genetyczna stada podstawowego,*
- *prawidłowy dobór ras do krzyżowania,*
- *dobrze zbilansowane żywienie,*
- *warunki środowiskowe.*

Chcąc produkować tuczniki mięsne musimy pamiętać, że mięsność jest ujemnie skorelowana z płodnością. Jednocześnie rasy wysokomięsne są bardziej podatne na stres i często uzyskujemy od nich wadliwe mięso, o niskiej przydatności technologicznej. Dlatego na lochy wybieramy rasy charakteryzujące się wysoką płodnością i dobrze odchowujące prosięta. A takimi rasami są polskie rasy białe: wielka biała polska i polska biała zwisłoucha. Loszki takie pokryte knurami ras wysokomięsnych dają prosięta doskonale nadające się do produkcji dobrze umięśnionych tuczników. Dodatkowo możemy wykorzystać zjawisko heterozji (wybujłości cech w pierwszym pokoleniu) jeżeli jako matki użyjemy loszki krzyżówkowe ras białych i knury mieszańce ras mięsnych. Ponieważ heterozja występuje tylko w pierwszym pokoleniu, wszystkie tuczniki pochodzące z krzyżowania towarowego powinny być przeznaczone wyłącznie na tucz. Remont stada loch należy więc oprzeć o zwierzęta zakupione z chlewni zarodowych, lub odchowane we własnym gospodarstwie ale pochodzące z

krzyżowania ras białych. Odchowywane na remont stada loszki nie powinny być żywione paszami zawierającymi stymulatory wzrostu. Istotne znaczenie przy produkcji tuczników mięsnych ma również żywienie. Powinno być ono tak zbilansowane, aby zapewnić zwierzętom wszystkie niezbędne im składniki pokarmowe. Nie jest to łatwe, jeżeli nie znamy dokładnej wartości pokarmowej zakupionych komponentów wysokobiałkowych. Dlatego najkorzystniej jest oprzeć żywienie o gotowe mieszanki pełnoporcjowe pochodzące z zakupu lub sporządzone we własnym gospodarstwie na bazie zbóż i koncentratów. Dobrze zbilansowana pasza skraca okres tuczu, sprzyja uzyskiwaniu wyższych przyrostów i zwiększeniu mięsności, a więc bezpośrednio wpływa na wyniki ekonomiczne gospodarstwa. Zakupując pasze białkowe nie należy kierować się ceną, lecz ich rzeczywistą wartością pokarmową sprawdzoną w okresie tuczu. Ważna jest też jakość pasz. Zboża nie mogą być porażone grzybami, a pasze wysokobiałkowe przeterminowane. Nie można też zapomnieć o tym, że zwierzęta powinny mieć stały dostęp do czystej i świeżej wody. Na mięsność wpływają także warunki środowiskowe takie jak optymalna temperatura pomieszczeń czy niskie stężenie substancji szkodliwych w powietrzu. Przestrzeganie podanych zasad pozwoli na zwiększenie opłacalności produkcji i spojrzenie bez obaw na nadchodzącą przyszłość.

Cz. Mirczewska

Jak poprawić jakość i ilość mleka?

Mleko i produkty jego przerobu mają podstawowe znaczenie w żywieniu ludności. Wynika to między innymi z wysokiej wartości odżywczej składników mleka i łatwej ich przyswajalności.

Istnieje wiele czynników decydujących o jakości i ilości udojonego mleka. Główną przyczyną niskiej jakości mleka są m.in. nieodpowiednie warunki zoohigieniczne (temperatura, wilgotność, oświetlenie, wentylacja). Znaczący wpływ wywiera tutaj stan zdrowotny krów, a w szczególności schorzenia wymion. Za główną przyczynę zapalenia wymion uważa się niekorzystne warunki środowiskowe jak: żywienie, urazy mechaniczne, nieodpowiednia higiena i technika doju.

Ważnym czynnikiem wpływającym na produkcję mleczną jest również okresowa pielęgnacja rąbca. Zaniedbania w tym zakresie prowadzą do kulawizny różnego stopnia, co obniża laktację i powoduje częściowe zatrzymanie mleka w wymieniu sprzyjające powstawaniu mastitis.

Duży wpływ na wydajność i jakość mleka, a tym samym na jego przydatność w przetwórstwie ma żywienie. Istnieje współzależność pomiędzy dostarczonymi w dawce pokarmowej składnikami, a ilością i jakością uzyskiwanego mleka. Spotykane w praktyce niedobory składników biologicznie czynnych w żywieniu krów wpływają nie tylko na obniżenie produktywności i zaburzenia w rozrodzie, ale wywołują również zmiany w składzie i jakości mleka. Występuje wówczas skłonność do powstawania zakłóceń funkcji gruczołu mlekowego, objawiająca się między innymi wzrostem liczby komórek somatycznych somatycznych i bakteryjnych w mleku. Na eliminację zakażeń gruczołu mlekowego ma wpływ zaopatrzenie krów w cynk i magnez, które biorą udział w keratyzacji nabłonka przewodu strzykowego.

Warunkiem utrzymania wysokiej wydajności mlecznej krów przy zachowaniu normalnego składu mleka i wymaganej w przetwórstwie jego jakości jest prawidłowe zbilansowanie dawki pokarmowej między innymi w zakresie podaży składników mineralnych i witamin. Niedobór tych składników występuje najczęściej w okresie żywienia zimowego oraz w przypadku nadmiernie uproszczonego i jednostronnego żywienia krów paszami gospodarskimi.

O ilości i jakości mleka decyduje nie tylko ilość i rodzaj skarmianych pasz, ale również ich jakość. W żadnym przypadku nie mogą to być pasze zatechłe, spleśniałe ani też porażone grzybami, co stwarzać może niebezpieczeństwo pojawienia się w mleku aflatoksyn.

Celem poprawy wykorzystania pasz gospodarskich i podniesienia efektywności produkcji zwierzęcej zachodzi konieczność wprowadzania do dawek pokarmowych odpowiednich preparatów mineralno-witaminowych, dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup produkcyjnych bydła.

Firma EKOPLON S.A. wychodząc na przeciw takiej potrzebie wprowadziła na rynek paszowy specjalistyczne preparaty mineralno-witaminowe (**EKOMIX-y**) dla bydła. Stosowane do uzupełnienia pasz gospodarskich pozwalają na prawidłowe zbilansowanie dawki pokarmowej w zakresie składników mineralnych i witamin, przez co wpływają korzystnie na stan zdrowia zwierząt, kondycję oraz warunkują prawidłowy przebieg procesów fizjologicznych. W **EKOMIX-ach** znajdują się wszystkie niezbędne składniki mineralne i witaminy. Nasz asortyment dostosowany jest do poszczególnych grup wiekowych i produkcyjnych zwierząt oraz uwzględnia rodzaj pasz objętościowych stosowanych w dawce pokarmowej.

EKOPLON S.A. śledzi wszelkie przemiany zachodzące na rynku krajowym i stara się dostosować swoje produkty do aktualnych potrzeb hodowlanych i oczekiwań producentów bydła. W związku z tym wprowadziliśmy do **EKOMIX-ów** substancje smakowo-aromatyczne oraz na życzenie klientów substancję poprawiającą jakość mleka-Smartaminę. Jest to preparat zawierający chronioną metioninę, która jest jednym z aminokwasów limitujących syntezę białka mleka. Stosowanie dodatku Smartaminy w ilości 12g/szt./dzień wpływa na zwiększenie produkcji mleka i koncentracji niektórych składników, w tym białka w pierwszych 120 dniach laktacji.

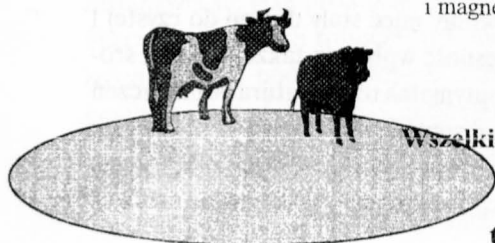

EKOPLON S.A.
K I E L C E

oferuje:

szeroki asortyment **EKOMIX®-ów** dla drobiu, bydła i trzody chlewnej, a także
Koncentraty i Superkoncentraty paszowe.

Polecamy dolistne nawozy makro- i mikroelementowe o naturalnych właściwościach
ochronnych grzybo- i owadobójczych o nazwie **EKOLIST®**, płynne saletry: wapniową
i magnezową oraz nawozy ogrodnicze i kwiatowe typu **MULTIVIT®**

Wszelkie informacje o produktach firmy dostępne są w biurze
PPHU EKOPLON S.A.

25-501 Kielce, ul. Sienkiewicza 76,
tel/fax (041) 366-06-42, 368-42-50, 366-07-38
oraz w sieci dystrybucyjnej na terenie całego kraju.

Towarzystwo
Ubezpieczeniowo - Reasekuracyjne S.A.

PROponuje rolnikom ubezpieczenie gospodarstw rolnych
na atrakcyjnych warunkach i korzystny system zniżek.

**NALEŻYMY DO GRONA UBEZPIECZYCIELI OFERUJĄCYCH NAJSZERSZY
ASORTYMENT UBEZPIECZEŃ DLA ROLNIKÓW**

- OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIE BUDYNKÓW OD OGNI A I INNYCH
ZDARZEŃ LOSOWYCH
- OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ
ROLNIKÓW Z TYTUŁU PROWADZENIA GOSPODARSTWA ROLNEGO
- UBEZPIECZENIE MIENIA RUCHOMEGO OD KRADZIEŻĄ I
ZNISZCZENIA
- UBEZPIECZENIE ZWIERZĄT HODOWLANÝCH OD PADNIĘCIA I
UBOJU Z KONIECZNOŚCI.
- UBEZPIECZENIE URAW I ZSIEWÓW OD OGNI A ,POWODZI, GRADU I
PRZYMROZKÓW

ZAPRASZAMY DO SWOICH PLACÓWEK:

FILIA w Białej Podlaskiej, ul. Sidorska 4/6 tel. 344 35 16.

ORAZ PRZEDSTAWICIELSTW:

Biała Podlaska Pl. Szkolny Dwór 20 tel. 342 14 79, 343 83 77.

Międzyrzec Podlaski ul. Jana Pawła II 3 tel. 371 33 82.

Parczew , Plac Wolności 27A, tel. 354 35 61.

Radzyń Podlaski, ul. Gwardii 4, tel. 352 21 62.

Łosice, ul. 1-go Maja 6, tel. 357 28 49.

Rolnikom, którzy ubezpieczą w naszej firmie budynki proponujemy
dodatkowe **20%** zniżki w ubezpieczeniu ciągników i przyczep rolniczych.

**W GRUDNIU W „SIOWIE PODLASIA „ ZAMIESZCZANE BĘDĄ
KUPONY KONKURSOWE DLA NASZYCH KLIENTÓW DZIĘKI
KTÓRYM MOŻNA WYGRAĆ ATRAKCYJNE NAGRODY.**

Czynniki warunkujące wysoką jakość mleka

W niedalekiej przyszłości, w sytuacji gospodarczej naszego kraju rolnicy chcący produkować mleko muszą sprostać wysokim wymaganiom tego surowca. Produkcja mleka wysokiej jakości nie jest łatwa. Mleko jest podatne na różne czynniki środowiskowo-produkcyjne, z którymi styka się zarówno mleko, jak i krowa je produkująca. Ma to wpływ na jakość fizyczną, chemiczną i higieniczną mleka.

Jakość fizyczna zależy od:

- *stanu zdrowia krowy (krowa zdrowa produkuje mleko o właściwej strukturze fizycznej)*
- *stopnia rozbicia w czasie i po doju (uniknąć silnego spienienia, mieszania i przelewania)*
- *bodźców termicznych i wstrząsowych (uniknąć mieszania mleka ciepłego z zimnym).*

Jakość chemiczna mleka (zawarość składników chemicznych, cechy fizyko-chemiczne, poziom skażeń chemicznych) zależy od:

- *czynników genetycznych (rasa, odmiana, cechy krowy)*
- *czynników fizjologicznych (okres laktacji, wiek krowy, cielność, ruja)*
- *ogólnego stanu zdrowia krowy i jej wymienia (krowy chore produkują mleko o zmienionym składzie chemicznym)*
- *czynników żywieniowych (żywienie krów zgodnie z zapotrzebowaniem, paszami odpowiedniej jakości, stosowanie dodatków mineralnych i witamin. Skarmiane pasze nie powinny być skażone pestycydami, metalami ciężkimi)*
- *czynników środowiskowych (Jakość chemiczna mleka uzależniona jest od systemu utrzymania krów, warunków klimatyczno-glebowych, pory roku, pory doju, skażeń powietrza)*

- *mechanicznego i chemicznego zanieczyszczenia środowiska w oborze (zanieczyszczenie pasz, powietrza, skorodowany sprzęt i aparatura udojowa)*
- *zafałszowania mleka (rozcieńczanie wodą, zbieranie śmietany, utrwalanie świeżości przez antybiotyki, detergenty).*

Jakość higieniczna mleka - uwarunkowana ogólną liczbą drobnoustrojów, liczbą komórek somatycznych oraz obecnością antybiotyków zależy głównie od:

- *higieny pasz i żywienia (eliminowanie pasz stęchłych, zgniłych, spleśniałych, zabrudzonych, niekorzystnie wpływających na smak mleka)*
- *stanu zdrowotnego wymienia (właściwa praca aparatury udojowej, stosowanie zabiegów przed- i poudojowych, kontrola zdrowotności wymienia, przestrzeganie okresu karencji po leczeniu antybiotykami, eliminowanie krów podatnych na zapalenie wymienia)*
- *czystości stanowisk i samych krów*
- *ogólnej higieny w oborze (świeża ściółka, odpowiednia wentylacja, kanalizacja, oświetlenie, okresowe bielenie ścian, dezynsekcja)*
- *higieny osobistej dojarza (czystość rąk, odzieży)*
- *higieny naczyń i sprzętu udojowego*
- *higieny przechowywania mleka (we właściwie schłodzonym mleku np. do temp. 5 stopni liczba bakterii wynosi 30 tys/ml i nie zmienia się, a w temp. 18 stopni po 24 godzinach rośnie do 2 milionów/ml).*

Jest więc dość dużo różnorodnych czynników warunkujących uzyskanie mleka wysokiej jakości, których przestrzeganie jest konieczne w całym ciągu produkcji mleka, bez względu na porę dnia, tygodnia, czy roku dla spełnienia norm jakościowych Unii Europejskiej.

Halina Kusznerczuk
ZDR Biała Podlaska

PROBLEMY WYCHOWU PROSIĄT DO 6 TYGODNIA ŻYCIA.

Odchowanie zdrowego miotu zazwyczaj nastręcza hodowcy wiele trudności. Jest wiele przyczyn, które wpływają na zwiększoną zachorowalność prosiąt. Niektóre z nich to:

Zespół MMA jest to zapalenie macicy i gruczołów mlekowych oraz bezmleczność u lochy. Choroba rozwija się 24-48 godz. po porodzie i powoduje obniżenie ilości

wypijanego mleka przez prosięta. Mleko zawiera patogenne bakterie /pałeczki okrężnicy, paciorkowce, gronkowce/, które powodują bakteryjne zapalenie przewodu pokarmowego u prosiąt. Prosięta chudną stają się apatyczne a z chwilą pojawienia się biegunki następuje odwodnienie organizmu i utrata soli co doprowadza do wysokiej śmiertelności. Możliwe jest zapobieganie tej chorobie po-

przez nie narażanie lochy w okresie okołoporodowym na nagłe zmiany karmy. Należy także zwrócić uwagę na zawartość włókna w dawce pokarmowej. Pasza powinna zawierać około 10 % włókna przez co zapobiega często występującym zaparciom. Ważną rolę odgrywa także odpowiednio wcześnie wprowadzenie loch do porodówki/około 2-3 tygodni przed porodem/ w celu wytworzenia przez nie przeciwciał przeciwko lokalnym drobnoustrojom.

Waga urodzeniowa prosięcia decyduje o jego dalszym zdrowiu i produkcyjności. Zależność masy ciała prosiąt i śmiertelność w pierwszych dniach życia obrazuje tabela.

Masa ciała po urodzeniu w kg	% upadków
poniżej 0,5	100
0,5 - 0,7	90
0,8 - 1,0	40
1,2 - 1,6	15 - 20
2,0 i więcej	5

Masa ciała osesków po urodzeniu odzwierciedla prawidłowość utrzymania i żywienia loch w okresie ciąży. Niska masa ciała prosiąt, mała liczebność miotu, występowanie wad wrodzonych mogą świadczyć o niedoborach ilościowych i jakościowych /niedobory białka strawnego, witamin, mikroelementów/w paszy.

Nowo narodzone prosięta mogą być narażone na niekorzystny wpływ obniżonej temperatury, zimnych, betonowych podłóg, przeciągi, nadmierną wilgotność powietrza. W przypadku gdy poród się przedłuża lub u lochy występują zaburzenia w wydzielaniu mleka, osesek zmuszony jest do czerpania energii z zapasów. Jeżeli ssanie nie nastąpi do 6 godzin to poziom glukozy we krwi drastycznie spada. W takich wypadkach występuje hipoglikemia. Małe prosiaki dostają zaburzenia równowagi, drżenia mięśni, szarobłady kolor skóry. W zapobieganiu hipoglikemii najważniejsza jest kontrola temperatury i wilgotności w chlewni.

Młode prosięta charakteryzują się wysoką dynamiką wzrostu. Z czasem maleje wartość odżywcza mleka lochy co zmusza do zastosowania dokarmiania prosiąt. Mechanizmy dostosowawcze kierujące wydzielaniem enzymów działają najsprawniej przed szczytem laktacji tj. około 2-3 tygodnia życia prosiąt. Jeżeli dokarmianie zostanie rozpoczęte zbyt późno, to dostosowane do karmy mlecznej enzymy nie będą w stanie trawić nowego rodzaju paszy i mogą wystąpić zaburzenia ze strony przewodu pokarmowego. Z tego wynika, że o sukcesie procesu dokarmiania decyduje termin, w którym zostaje ono rozpoczęte, a nie rodzaj i jakość pożywienia.

K.Laskowska
ZDR Łosice

Dbajmy o racice

Wiele strat w bydle mlecznym i opasowym niekiedy z eliminacją sztuk młodych i wartościowych powoduje choroba racic zwana zanokcicą. Jest to zapalenie skóry i tkanki łącznej podskórnej w okolicy szpary racicowej i koronki. Do głównych przyczyn tej choroby zaliczamy złe warunki higieniczne, a w szczególności częste obclepienie kałem racic. W kale przy żywieniu nadmiarem liści buraków, złej jakości kiszonką czy też wywarem znajduje się dużo chorobotwórczych bakterii, które poprzez uszkodzoną skórę powodują chorobę. Do uszkodzenia skóry w okolicy szpary racic dochodzi na złych stanowiskach. Zbyt krótkie są przyczyna ześlizgiwania się kończyn, jak też ruszta o ostrych krawędziach i nierównych szparach powodują urazy. Innym elementem powstania choroby są błędy żywieniowe tj. nadmiar skarmiania wyżej wymienionych pasz oraz niedobór karotenów, witaminy A i cynku. Nie małą rolę w powstawaniu urazów odgrywa brak korekty racic, gdzie poprzez nadmiernie wyrośnięty róg racicowy dochodzi do uszkodzeń skóry.

Leczenie jest długie i uciążliwe a zaniedbania są często nieuleczalne. W oborach o dużym nasileniu choroby należy, co najmniej dwa razy w tygodniu dokonać obserwacji racic, a przy stwierdzonych obrzękach przystąpić do leczenia. W początkowej fazie racice należy wymoczyć przez okres 30 min w roztworze 2-3 % formaliny. Po wymoczeniu racice należy oczyścić z martwych tkanek i założyć opatrunek 0,5 % roztworu rywanolu stosując zabieg 3-krotnie w odstępach 2 dniowych. W cięższych i zaniedbanych przypadkach należy zgłosić się do lekarza wetrynarii. Podsumowując należy stwierdzić, że najlepszym lekarstwem w oborach problemowych jest zapobieganie. Do nich należy poprawa warunków higienicznych; czystość stanowiska, usuwanie kału itp. Dość często zalecane jest dezynfekcja miejsc przechodzenia bydła. W paszach należy zapewnić odpowiedni poziom dodatków mineralnych.

inż Jerzy Bajda.
ZDR Radzyń Podlaski

Bank informacji o sadzeniakach ziemniaka

Od kilku lat w Instytucie Ziemniaka w Boninie (obecnie Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin O/Bonin) jest prowadzony Bank Informacji o sadzeniakach ziemniaka z terenu Polski. Każdy kto posiada do sprzedaży kwalifikowane ziemniaki sadzeniaki lub chce je kupić może przesłać swoją ofertę do Instytutu skąd będzie rozpowszechniona na całą Polskę poprzez współpracujące z instytutem instytucje i przedsiębiorstwa.

ODR Grabanów otrzymał wykaz przedsiębiorstw, które jesienią 97 roku zgłosiły do "Banku Informacji" większą ilość kwalifikatów ziemniaka do sprzedaży:

1. Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
Oddział Bonin 76-009 Bonin, tel. (0-94) 426962, fax 424384

- Odmiany: **Aster** Kl.A - 150 t; **Orlik** Oryg - 60 t, Kl. A -120t; **Balbina** SE-50 t, E-200 t; **Baszta** SE-70 t, kl.A-160t; **Albina** SE-100 t, Oryg-150 t; **Irys** SE-40 t; **Bzura** SE-15 t, E-20 t; **Lotos** E-290 t, Oryg-400 t, kl.A-70 t

2. Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
Oddz. Jadwisin, ul. Szaniawskiego 46, 05-140 Serock n/Narwią, tel/fax (0-22) 7827420

- Odmiana **Aster** Oryg - 100 t;

3. Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
Oddział Zamarte, 89-430 Kamień Krajeński tel. (0-531) 87524, 87520, fax 87522;

- Odmiany: **Aster** SE-200 t, E-550 t; **Orlik** SE-150 t; **Drop** E-40 t, Oryg-80 t; **Bila** SE-150 t; **Sumak** SE-50 t; **Mors** Oryg-28 t;

4. Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
Oddział Stare Olesno, ul. Starowiejska 5, 46-300 Stare Olesno tel/fax Częstochowa (0-34) 582201

- Odmiany: **Aster** E i Oryg; **Ruta** kl.A; **Bila** E i kl.A; **Drop** Oryg; **Albina** Oryg; **Maryna** E i Oryg; **Muza** kl.A; **Mila** Kl.B; **Głada** Oryg; **Baszta** kl.A; **Ania** E i Oryg; **Anielka** E; **Dunajec** E i Oryg; **Bryza** Kl.A;

5. Centrala Nasienna 17-100 Bielsk Podlaski, al. Piłsudskiego 31 tel. (0-85) 302821, 302822, fax 302035

- Odmiany: **Aster** Kl.A2; **Bila** Kl.A; **Drop** kl.A2; **Orlik** kl.A2; **Sumak** Oryg; **Bekas** kl.A; **Maryna** kl.A2; **Ceza** kl.A2;

6. Przedsiębiorstwo Rolno Handlowe "AVENA" ul. Drzymały 14, 89-600 Chojnice, tel/fax (0-531) 72-358, 71-729

- Odmiany: **Aster** kl.A-170 t; **Ruta** kl.A-20 t; **Bila** E-60 t, kl.A-50 t; **Drop** E-50 t, Oryg-20 t, kl.A2-120 t; **Orlik** kl.A-200 t; **Ekra** kl.A-500 t; **Harpun** kl.A-300 t; **Ibis** kl.A-300 t; **Ania** kl.A-80 t; **Arkadia** kl.A-20 t; **Bzura**

kl.A-240 t; **Ceza** Oryg-80 t, kl.A2-100 t; **Cisa** Oryg-360 t; **Hinga** E-40 t; **Lawina** E-30 t, kl.A2-50 t;

7. Hodowla Ziemniaka i Nasiennictwo 80-874 Gdańsk
ul.Na stoku 50 tel. (0-58) 323451, 323725, fax 323251

- Odmiany: **Ruta** SE-20 t, E-30 t; **Ekra** SE-50 t, E-30 t; **Klepa** SE-150 t; **Bóbr** E-15 t; **Ceza** SE i Oryg-25 t; **Hinga** SE-100 t, Oryg-20 t; **Muza** E-40 t; **Ibis** E-30 t;

8. Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
Niezychowice 89-600 Chojnice tel. (0-531) 81059

- Odmiany: **Aster** E i kl.A; **Bzura** E i Oryg; **Drop** E; **Sumak** E; **Vistula** SE, kl.A; **Lotos** SE; **Baszta** SE; **Irys** SE; **Ceza** Oryg; **Maryna** Oryg; **Ania** Oryg, kl.A; **Muza** kl.A;

9. Firma Nasienna "GRANUM" SC Kwiatkowice z/s 98-105 Wodzierady 81 tel/fax (0-43) 6773126

- Odmiany: **Albina** E-10 t, Oryg-30 t; **Aster** Oryg-90 t, kl.A-50 t; **Bila** Oryg-6 t, kl.A-25 t; **Cykada** Oryg-40 t; **Drop** Oryg-120 t, kl.A-35 t; **Frezja** kl.A-20 t; **Gloria** kl.A-20 t; **Orlik** E-20 t, Oryg-20 t, kl.A-5 t; **Sumak** Oryg-20 t, kl.A-15 t; **Irga** Oryg-60 t, kl.A-40 t; **Maryna** Oryg-40 t, kl.A-10 t; **Mila** E-30 t, Oryg-20 t, kl.A-40 t; **Muza** E-25 t, Oryg-6 t; **Triada** Oryg-5 t; **Bekas** Oryg-30 t, kl.A-100 t; **Baszta** E-10 t, kl.A-5 t; **Ania** Oryg-120 t, kl.A-20 t; **Lawina** E-25 t, kl.A-30 t;

10. Przedsiębiorstwo Nasienne "CN" 08-110 Siedlce ul. Floriańska 57 tel. (0-25) 27493 fax 444792

- Odmiany: **Albina** Oryg-15 t; **Aster** Oryg-120 t; **Ania** Oryg-100 t, kl.A-150 t, kl.A2-100 t; **Gloria** kl.A-25 t; **Irys** E-10 t; **Orlik** kl.A-200 t, **Baszta** kl.A-15 t; **Ibis** E-20 t, Oryg-100 t, kl.A2-30 t; **Lena** E-10 t, kl.A-15 t; **Muza** E-30 t; **Triada** Oryg-10 t; **Anielka** Oryg-10 t; **Bila** Kl.A2-60 t; **Drop** kl.A2-20 t; **Wineta** kl.A2-25 t; **Ruta** E-20 t; **Sumak** Oryg-150 t; **Głada** Oryg-30 t; **Irga** Oryg-30 t, kl.A-250 t; **Kolia** kl.A2-200 t; **Maryna** E-15 t, Oryg-150 t, kl.A2-250 t; **Stobrawa** E-150 t;

11. Hodowla Roślin 14-106 Szyldak 32A Spółka z o.o.
tel/fax (0-88) 476664

- Odmiany: **Ania** SE-100 t; **Anielka** SE-14 t, E-150 t, Oryg-50 t; **Atol** SE-14 t; **Beata** SE-20 t; **Balbina** SE-25 t; **Dunajec** SE-200 t, E-100 t; **Koral** SE-18 t; **Maryna** SE-230 t, E-120 t, Oryg-50 t; **Sokół** SE-14 t;

12. Centrala Nasienna 89-500 Tuchola ul. Świecka 77 tel. (0-531) 43330, 43339, fax 43542

- Odmiany: **Aster** kl.A-400 t; **Drop** kl.A2-100 t; **Orlik** kl.A2-150 t; **Ekra** kl.A2-200 t; **Ibis** kl.A2-60 t; **Maryna** Oryg-100 t; **Bzura** kl.A2-700 t; **Lawina** kl.A2-150 t;

13. Przedsiębiorstwo Nasiennie-Handlowe "Ziemlux"
Spółka z o.o. ul. Warszawska 81, 21-400 Łuków tel.
(0-255) 21-41

- Odmiany: **Ania** Oryg-50 t; **Aster** kl.A-90 t; **Bekas** kl.A-50 t; **Drop** kl.A-60 t; **Fregata** kl.A2-20 t; **Maryna** Oryg-40 t, kl.A-40 t, kl.A2-100 t; **Orlik** kl.A2-60 t; **Sumak** kl.A-40t;

14. Nasienne Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe
"Działnas" S.C. 13-200 Działdowo ul. Norwida 5/31
tel/fax (0-215) 45-61

- Odmiany: **Aster**, **Sumak**, **Maryna**, **Ekra**, **Ania**, **Głada**, **Klepa**, **Harpun**, **Lawina**, **Hinga**, **Dunajec**.

Rolników chętnych do zgłoszenia partii sadzeniaków ziemniaka do Banku Informacji w IHAR Bonin prosimy o informacje do IHAR Bonin tel. (0-94) 423-031, fax 427-028 lub do ODR Grabanów tel. 343-37-92, fax 343-81-98. Do Banku można też zgłaszać partie ziemniaków jadalnych, jednak nie mniejszych niż 20 ton, jednolitych odmianowo i kalibrażowo.

Na podst. inform. IHAR BONIN oprac.:
A.Matuszewski

ROLNICY

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin Wojewódzki Inspektorat w Białej Podlaskiej przypomina, iż art. 26 pkt 1 i art. 35 pkt 2 ustawy o ochronie roślin uprawnych z dnia 12 lipca 1995 roku zobowiązuje osoby nabywające i stosujące środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności dla ludzi oraz osoby wykonujące zabiegi w produkcji towarowej, do posiadania zaświadczenia o ukończeniu stosownego przeszkolenia. W związku z powyższym rolnicy chcący uzyskać takie przeszkolenie winni zgłaszać się do Zespołów Doradztwa Rolniczego w celu uzgodnienia terminu uczestnictwa - (adresy i telefony na

ostatniej stronie). Ośrodek Doradztwa Rolniczego rozpocznie organizację szkoleń w styczniu 1998 roku.

Nadmienia się, iż szkolenie trwa 8 godzin, jest płatne - uczestnik uzyskuje dwa zaświadczenia tj: o ukończeniu szkolenia dla osób nabywających i stosujących środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności oraz zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla osób wykonujących zabiegi w produkcji towarowej. Zaświadczenie powyższe wydawane są na 5 lat.

Wojewódzki Inspektor PIOR
mgr inż. Bogdan Jachimczuk

Ogłoszenia

OSAK GRAŻYNA zam. Nadzieja gm. Siemień
tel. 354-77-12

Sprzedam chłodzarkę zbiornikową 320 l Alfa Laval - cena do uzgodnienia. Stan b. dobry.

STANISŁAW ŁUKASIEWICZ zam. Łuby 30 gm.
Międzyrzec Podl.

Sprzedam:

- prasę Z-224 1996 r.

- ciągnik T - 25 z kabiną i sprężarką - 1995 r.

- chłodziarkę konwiową do mleka 4-konwiowa, 3-fazowa

ŚLAWOMIR MAZUREK zam. Kaniuki 2 a, gm.
Podedwórze

Sprzedam:

- prasę rolującą pasowa rok pr. 1990, stan bardzo dobry

- obsypnik do ziemniaków

tel. grzeźniowości 379-41-10 wew. 81

MARIAN JARMUŁ zam. Przewłoka tel. 354 21 47

Sprzedam przyczepę samozbierającą T- 010 w b. dobrym stanie oraz po 20 ton jęczmienia i mieszanki zbożowej. Transport gratis.

GUSTAW RADZIŁOWKA zam. Myszkowice 42 gm. Platerów, tel. 3576-382

Sprzedam dojkarkę 2-konwiową, nową z gwarancją Alfa Laval. Cena do uzgodnienia

MIROSŁAW DACIUK zam. Żminne, tel. 354 73 01

Sprzedam albo zamienię sam. ciężarowy Jelcz 325 (skrzyniowy wywrot na boki) rok prod. 1984. Stan b. dobry

TADEUSZ DUDA zam. 09-200 Łosice ul. Międzyrzeczka 34 tel. 357 32 09

Sprzedam: tokarnię uniwersalną TR - 45 długość toczenia 1000 mm uchwyt do 315 mm. Cena do uzgodnienia

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice 05.01.1998 poniedziałek	Parczew 06.01.1998 wtorek	Łosice 07.01.1998 środa	Piszczac 07.01.1998 środa	Radzyń Podlaski 07.01.1998 środa	Biała Podlaska 08.01.1998 czwartek	Międzyrzec Podlaski 08.01.1998 czwartek
pszenica	q	47	-	45-46	45-50	48-50	50	45-50
pszenżyto	q	35-36	-	-	-	38-40	40	-
żyto	q	-	-	30	30	32-33	-	31-32
owies	q	30-32	-	27-30	25-28	-	30-33	30
jęczmień	q	35-37	-	-	40-42	40-42	-	42-44
mieszanka zbożowa	q	31-33	-	28-32	-	37-38	-	37
ziemniaki	q	-	-	-	-	25	30	-
prosięta 10-15kg	para	200-220	-	200-210	200-220	200-210	205-210	210-220
prosięta pow. 15 kg	para	270-280	-	230-260	230-260	220-240	220-230	230-240
krowa	szt.	-	-	1400-1500	1300-1400	1500	-	-
krowa z cielakiem	szt.	-	-	1700-1800	-	-	-	-
jaja	szt.	0.37-0.38	0.38-0.40	0.35-0.45	-	0.35-0.40	-	0.38-0.40
jablka	kg	0.50-1.20	0.60-1.40	0.80-1.50	1.00-1.20	0.80-1.50	0.50-1.80	0.70-1.50
gruszki	kg	2.00-3.00	-	3.00	3.00	2.00-3.50	3.50-5.00	2.00-3.00
cebula	kg	1.40-1.50	2.00	1.50	1.70	1.60-1.80	1.50-2.20	1.60
kapusta	kg	-	-	-	-	-	0.70	0.50
czosnek	główka	-	-	0.80-1.00	-	-	-	-
czosnek	kg	-	-	-	-	-	7.00	-
ogórki kiszzone	kg	-	-	-	-	-	2.50	-
kapusta kiszona	kg	-	-	-	-	-	1.50	2.00
kapusta czerwona	kg	-	-	-	-	-	1.20	1.00
kapusta pekińska	kg	-	-	-	-	-	2.00-2.50	-
marchew	kg	0.80	0.80	0.80	1.00	0.50-0.80	0.80-1.20	0.60-0.80
buraki	kg	-	-	1.00	-	0.50	1.00	0.70
pory	kg	-	-	-	-	-	2.00-2.50	-
selery	kg	-	-	-	-	-	2.50	-
pomidory	kg	-	-	-	-	-	7.80	-
ogórki zielone	kg	-	-	-	-	-	9.00	-
pietruszka	kg	-	2.00	2.00	2.00	1.50	2.00-2.50	-
pieczarki	kg	-	4.00	-	-	4.60	3.50-4.00	4.00
mak	kg	-	-	8.00	-	-	-	-
miód	kg	-	-	14.00	-	-	-	-
orzechy laskowe	kg	-	-	-	-	6.50	8.00	-
orzechy włoskie	kg	-	-	3.40	-	3.00	-	-
papryka	kg	-	-	-	-	-	13.50	-
pestka dyni	kg	4.00	-	-	-	-	-	-

Wisznice :	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	duży
Piszczac:	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Radzyń P:	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Łosice :	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	mały
Biała Podl.	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Międzyrzec	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
Podlaski:	prosięta	-	podaż	mała	popyt	duży

Andrzej Kopiński zam. Koniuki gm. Podedwórze
Sprzedam przyczepę transportową

Ryszard Romanowicz zam. Opole gm. Podedwórze tel. 37 94 110 w.41
Sprzedam
- ciągnik C-360 3p - stan idealny do pracy
- słomę w belach. Cena do uzgodnienia

tel. 341 09 25
Sprzedam fiat 126 p - rok produkcji 1990

Ogłoszenia

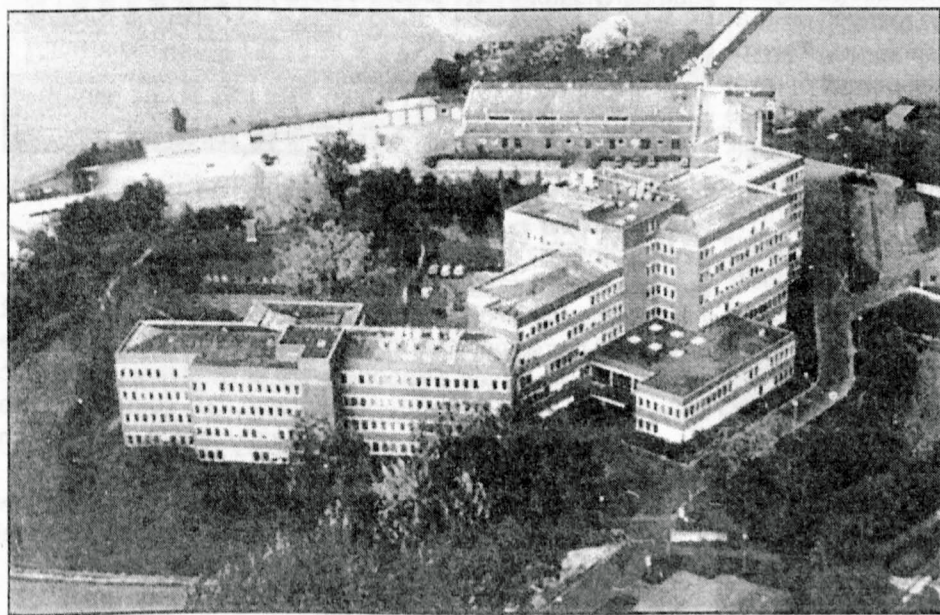
BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

WIZYTA BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ W WESTFALII

W dniach od 30 listopada do 7 grudnia 43- osobowa delegacja Białkopodlaskiej Izby Rolniczej uczestniczyła w wyjeździe studialnym do Północnej Westfalii. Wizyta w Niemczech przebiegała pod hasłem „*Wiejski i rolniczy rozwój w Europie na przykładzie Północnej Westfalii - model dla Polski*”.

Organizatorami wyjazdu studialnego były: Białkopodlaska Izba Rolnicza wspólnie z Zagranicznym Stowarzyszeniem Nordrhein-Westfalen w Dortmundzie z siedzibą w Willebadassen. Celem wyjazdu studialnego było zapoznanie się Delegatów BIR z rolnictwem Unii Europejskiej oraz nawiązanie kontaktów z Izłą Rolniczą Westfalen-Lippe. Zdobyte doświadczenia będą przydatne naszym rolnikom w procesie przygotowania się do przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej.

Siedziba Izby Rolniczej Westfalen-Lippe

Realizując napięty program pobytu uczestnicy zapoznali się ze strukturą i funkcjonowaniem Izby Rolniczej Westfalen-Lippe oraz zwiedzili jej siedzibę w Münster. Zakres zadań Izby, która istnieje już od 1889 roku, oraz struktura i warunki lokalowe zrobiły na uczestnikach wyjazdu duże wrażenie.

cd na stronie 2

W NUMERZE:

■ Wizyta
Białkopodlaskiej
Izby Rolniczej
w Westfalii.

■ KRIR chce zmiany
Ustawy o Izbach
Rolniczych.

■ 15% mniej
środków na rolnictwo
w 1998r.

■ Spadek cen
podstawowych
produktów rolnych
w UE.

■ Grupy producenckie
- formalizacja pracy.

■ Co dalej z polskim
mlekiem?

■ Nowa Ustawa
weterynaryjna.

Biuletyn Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Adres Redakcji: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (057) 3420032, 3443014; Fax. (057) 3420032

cd ze strony 1

Zapoznano się z systemem kształcenia młodzieży w szkołach rolniczych, wizytowano Ośrodek Szkoleniowy Izby Rolniczej, wraz z jego gospodarstwem w miejscowości Haus Düse, gdzie przyszli adepci zawodu rolnika nabywają umiejętności praktyczne do prowadzenia gospodarstwa.

Delegaci BIR przed Ośrodkiem Szkoleniowym w Haus-Düse.

Podczas wykładów i seminariów zaprezentowano nam bliżej wspólną politykę rolną Unii Europejskiej, struktury samorządu terytorialnego w Niemczech, poruszano sprawy przystąpienia Polski do struktur UE. Strona niemiecka nie ukrywała również zagrożeń i niebezpieczeństw wynikających dla nas z procesu zjednoczeniowego. Tematy te zostały przedstawione między innymi przez pana Meinolfa Michelsa - posła do Parlamentu i Pana Zelmanna - działacza samorządu powiatowego. Obaj Panowie znają Polskę, często przyjeżdżają do naszego kraju uczestnicząc w różnych programach i projektach realizowanych przy współpracy Polsko-Niemieckiej - ostatnio uczestniczyli w akcji pomocy powodziom w woj. opolskim. Sprawy unii Europejskiej i cele wspólnej polityki rolnej przybliżył Pan H. Leifert pracownik Izby Rolniczej Westfalen-Lippe.

Problemy gminy zostały omówione na spotkaniu z burmistrzem Willebadesen, miasteczka, w którym znajduje się siedziba Towarzystwa Międzynarodowego, gdzie przebywała nasza delegacja - Panem Heinrichem Ernstem.

Gospodarze zapewnili bogaty program szkoleniowy.

Wyczerpujących informacji o rolnictwie Północnej Westfalii udzielił nam Pan Joseph Lammers - Dyrektor Izby Rolniczej w Brekel w powiecie Hexter. Mogliśmy wymienić poglądy na temat różnic w rolnictwie Polski i Niemiec z Panem Wolfgangiem Kane, który jest jednocześnie właścicielem 200 ha gospodarstwa rolnego i udziałowcem spółki joint-venture w Pyrzycach. W Polsce Pan Kane uprawia 500 ha gruntów ornych. Zwiedziliśmy gospodarstwo z oborą na 60 krów mlecznych, które oprócz dochodów z rolnictwa wykorzystuje możliwość uzyskiwania dodatkowych dochodów ze sprzedaży energii elektrycznej.

O tym jak można wykorzystać szanse płynące z agroturystyki dowiedziliśmy się zwiedzając wieś Brakel-Bellersen. Działania proekologiczne w krajobrazie typowej niemieckiej wsi zaobserwowaliśmy w Ottenhausen.

Śpośród zakładów przemysłowych pracujących na rzecz rolnictwa złożyliśmy wizytę w Wytwórni Pasz Spółdzielni Reifesen w Münster, prywatnej fabryce kombajnów Class w Harsewinkel oraz w punkcie dealerskim sprzedaży maszyn rolniczych Cäse-Tiede-Landtechnik.

Wyjazd studialny poszerzył i ugruntował informacje o rolnictwie Unii Europejskiej wśród uczestników wyjazdu.

W wyjeździe oprócz Delegatów BIR uczestniczył Dyrektor Wydziału Rolnictwa UW w Białej Podlaskiej, Pan Waldemar Kuzawiński. Białkopodlaską Izbę Rolniczą godnie reprezentował Zarząd w osobach pani Wiceprezes Barbary Kwiatkowskiej oraz członków zarządu: Pana Janusza Golca, Tomasza Donicy i Ryszarda Chomiuka.

Ze względu na duży obszar tematyczny zagadnień zaprezentowanych przez stronę niemiecką podczas wyjazdu, bardziej szczegółowe informacje będą zamieszczone na łamach następnych numerów biuletynu.

Dariusz Sęczyk
Dyrektor BIR

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH.

OBRADOWAŁA KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH.

17 grudnia 1997r odbyło się posiedzenie Krajowej Rady Izb Rolniczych. Podczas obrad przyjęto projekt budżetu KRIR na 1998 r. oraz podjęto uchwałę w sprawie zmian w ustawie o izbach rolniczych. Proponowane zmiany mają zapewnić możliwość rzeczywistego wpływu izb rolniczych na kształtowanie polityki rolnej oraz uczestnictwo w ich realizacji.

Pilna potrzeba nowelizacji ustawy, zdaniem Delegatów KRIR, wynika z kontrowersji jakie budzą zapisy obecnej ustawy dotyczące:

- kompetencji i zadań izby,
- członkostwa w izbach,
- dopuszczalności i zakresu działalności gospodarczej izb rolniczych,
- sposobu finansowego gratyfikowania działalności w organach i komisjach izb,
- finansowania działalności izb po upływie kadencji,
- nadzoru nad działalnością i finansami izb rolniczych.

P O C Z T A

Prawdziwych przyjaciół poznaje się
w biedzie.

Reńska Wieś

POWÓDŹ

NAJWYŻSZE NOTOWANIA POWODZIOWE 1997

Kuczyński Kozia	1997r. 9,10 m	1985r. 7,25 m	1970r. 6,85 m
Miodowa	1997r. 10,98 m	1985r. 8,10 m	
Chłopski	1997r. brak danych (szkielec poniżej 7,00 m)	1985r. 5,60 m	

Serdeczne podziękowanie
za przyjacielską pomoc okazaną
przez

**ROLNICZĄ,
IZBĄ REGIONALNĄ
W BIAŁEJ PODLASKIEJ**

Gminie Reńska Wieś w czasie powodzi
w 1997r.
składają:

Przewodniczący Rady Gminy
KRYSTIAN FLEGEL

Wójt Gminy
MARIAN WOJCIECHOWSKI

Libyja

Reńska Wieś 1997-09-20

Reńska Wieś 1997-09-20

Z PRAC BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ.

POSIEDZENIE ZARZĄDU BIR - 12.12.1997r

Posiedzenie poświęcone było wypracowaniu stanowiska Izby w sprawie ograniczenia wysokiej wypadkowości w rolnictwie, omówieniu ustawy o hodowli i rozrodzie oraz ustaleniu porządku obrad kolejnego Walnego Zgromadzenia Delegatów BIR.

Gościem posiedzenia był Pan Janusz Filipiuk, Dyrektor O/KRUS w Białej Pdlaskej, który omówił tematykę wypadkowości w rolnictwie w naszym województwie. Przypomniał ponadto, że od 1 stycznia 1997r obowiązuje nowa klasyfikacja ubezpieczeń w rolnictwie, według której świadczenia KRUS przysługują:

- długotrwale niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym(kontrolne badania niezdolności co 2-3 lata),
- trwale niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym,
- niezdolnym do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa)

Pan Filipiuk poinformował, że w zakresie podejmowania działań prewencyjnych obniżających wypadkowość w rolnictwie KRUS współpracuje z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Strażą Pożarną, szkołami rolniczymi oraz Wy-

działem Rolnictwa UW w Białej Podlaskiej. Członkowie Zarządu zgodzili się by w przyszłości do prac nad ograniczeniem wypadkowości aktywnie włączyła się Białskopodlaska Izba Rolnicza.

Kolejnym gościem posiedzenia był Pan Andrzej Frąk, Dyrektor Okręgowej Stacji Hodowli i Unasienniania Zwierząt, który przybliżył wiedzę na temat ustawy o hodowli i rozrodzie zwierząt, która wchodzi w życie 30 kwietnia 1998r.

Centralną zasadą ustawy jest oddanie większości spraw związanych z hodowlą w ręce rolników. Ustawa zakłada powołanie przez Ministra Rolnictwa centralnej jednostki organizacyjnej o zasięgu krajowym, która będzie na wniosek właściciela prowadziła odpłatnie ocenę wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt.

Do jej głównych zadań będzie należało:

- prowadzenie oceny użytkowej i hodowlanej zwierząt gospodarskich,
- przekazywanie wyników do jednostek zainteresowanych,
- bilansowanie potrzeb materiału hodowlanego,
- prowadzenie specjalistycznych szkoleń zawodowych (wydawanie świadectw-licencji na prowadzenie oceny),
- ustalanie założeń do programu hodowlanego.

W dalszej części posiedzenia Zarząd BIR postanowił ufundować I nagrodę w konkursie na „Najpiękniejszą zagrodę wiejską na Podlasiu” oraz dofinansować wykłady dla Członków Zarządu Zrzeszeń Producentów Trzody Chlewniej.

WIADOMOŚCI

ZMIANY W ZARZĄDZANIU ROLNICTWEM

Z wypowiedzi Ministra Rolnictwa, Jacka Janiszewskiego, wynika, że zmiany w zarządzaniu polskim rolnictwem powinny polegać na współpracy międzynarodowej (poszukiwanie nowych rynków zbytu dla polskich wyrobów rolno-spożywczych) oraz na decentralizacji państwa. Wiąże się z tym przekazywanie kompetencji Ministra Rolnictwa na rzecz instytucji, jak choćby izb rolniczych. Resort zapowiada ponadto przygotowanie pilotażowego programu regionalizacji polityki rolnej, co spowoduje efektywniejszy sposób gospodarowania funduszami przeznaczanymi na rozwój rolnictwa.

15% MNIEJ ŚRODKÓW NA ROLNICTWO

Budżet na 1998r zakłada ograniczenie o 15% środków przeznaczonych na rolnictwo. Zdaniem sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi grozi to pogłębieniem zacofania polskiej wsi i utrudni integrację z Unią Europejską.

Przewodniczący komisji, Gabriel Janowski powiedział: **„Jeśli chcemy obniżyć koszty produkcji żywności i chcemy stać się konkurencyjni wobec krajów Unii Europejskiej oraz zmniejszyć dystans w rozwoju cywilizacyjnym w stosunku do Europy Zachodniej musimy przeznaczyć na modernizację rolnictwa oraz wsi znacznie większe środki niż dotychczas”.**

Według przewodniczącego należy szukać dodatkowych źródeł finansowego wsparcia kredytów na modernizację gospodarstw rolnych i rozwój infrastruktury wiejskiej.

CO DALEJ Z AGENCJAMI DZIAŁAJĄCYMI W SFERZE ROLNICTWA

Według resortu rolnictwa zakończył się etap administrowania przez Agencję Rynku Rolnego środkami państwa. Działania ARR powinny polegać na zlecaniu czynności interwencyjnych giełdom towarowym. Zdaniem ministerstwa będą one skuteczniejszym regulatorem rynku w swoich regionach.

Jednocześnie Ministerstwo Rolnictwa zamierza zmienić podstawowe działania Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa by działała ona na rzecz poprawy struktury agrarnej kraju.

NOWA USTAWA WETERYNARYJNA

14 czerwca 1997r została opublikowana nowa ustawa o zwalczaniu chorób zakaźnych, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o państwowej Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. nr60, poz.369). Ustawowy termin wejścia w życie to 15 grudzień 1997r.

Nowa ustawa normuje w kompleksowy sposób państwowy nadzór w dziedzinie weterynarii. Zapisy w niej zawarte są całkowicie zgodne z wymogami Unii Europejskiej co daje Polsce szansę likwidacji barier w handlu zagranicznym oraz możliwość rozwoju rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego.

Nowe uregulowania prawne powodują szereg obowiązków jakie muszą wypełnić hodowcy, przetwórcy oraz służby weterynaryjne. Należą do nich m.in.:

- obowiązek zgłaszania właściwemu rejonowemu lekarzowi weterynarii zamiaru prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt, niejadalnych surowców zwierzęcych i ich skupu, produkcji i przechowywania środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, zarobkowego przetwarzania i obrotu lub składowania niejadalnych surowców zwierzęcych, pasz oraz dodatków do pasz, prowadzenia punktów kopulacyjnych, wylęgu drobiu i narybku, hodowli zwierząt laboratoryjnych, lecznictwa zwierząt, itp.;
- obowiązkowe znakowanie bydła, owiec, kóz i świń (dotyczy również zwierząt towarowych), na koszt właściciela - wysokość opłaty za znakowanie zwierząt określa rada gminy w drodze uchwały;
- obowiązkowe szczepienie, powyżej dwóch miesięcy życia, psów oraz lisów wolno żyjących na obszarze określonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej;
- obowiązek usunięcia i przekazania na grzebowisko lub do spalarni zwłok zwierzęcych przez ich posiadacza;
- obowiązkowy ubój zwierząt rzeźnych, z których mięso ma być wprowadzone do obrotu, w ubojniach pod nadzorem weterynaryjnym;
- utworzenie Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej, do której należy m.in. wykonywanie nadzoru nad:

- ☐ jakością zdrowotną środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym nad warunkami sanitarnymi ich pozyskania, produkcji i przechowywania,
- ☐ jakością zdrowotną niektórych środków żywienia zwierząt,
- ☐ obrotem środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi przeznaczonymi wyłącznie dla zwierząt,
- ☐ zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz nad jakością materiału biologicznego.

UNIA EUROPEJSKA

SPADEK CEN PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNYCH W UE.

W połowie 1997 roku ceny większości podstawowych produktów rolnych uzyskiwane przez producentów z krajów UE uległy znacznej obniżce wobec poziomu z połowy 1996r (wynika z danych Biura Statystycznego krajów UE).

Średnie ceny owoców obniżyły się o 14,1%, zbóż (łącznie z ryżem) o 12,8%, warzyw świeżych o 7,5%.

Spadek dotyczył także produktów pochodzenia zwierzęcego. Żywiec barani stanął o 8,3%, drób o 6,1%, żywiec wieprzowy o 8,3%, mleko o 3,0% a jaja o 10,4%.

Źródło: Boss Nr 49

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

FORMALIZACJA PRACY GRUPY PRODUCENCKIEJ (2)

Grupa staje się przedsiębiorstwem.

Grupa producencka zarejestrowana w sądzie staje się w myśl przepisów prawa „jednostką” majątkowo wyodrębnioną czyli podmiotem gospodarczym.

Każda grupa po zarejestrowaniu, a przed rozpoczęciem działalności gospodarczej powinna uzyskać:

- ➔ we właściwym terytorialnie, wojewódzkim urzędzie statystycznym, statystyczny numer identyfikacyjny w systemie identyfikacji podmiotów gospodarczych - Regon,
- ➔ we właściwym terytorialnie urzędzie skarbowym numer identyfikacji podatkowej - NIP

Należy również wybrać bank, poprzez który grupa zamierza prowadzić wszystkie swoje operacje finansowe oraz przeprowadzić wszystkie prace niezbędne do uruchomienia konta bankowego.

Każdy podmiot gospodarczy, a więc także nasza grupa, zatrudniający pracowników, zobowiązany jest do otwarcia rachunku w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwym dla siedziby grupy, w ciągu siedmiu dni od dnia zatrudnienia pracowników.

Każdy podmiot gospodarczy winien również być zgłoszony w Państwowej Inspekcji Pracy. Zgłoszenia dokonuje się składając wypełniony formularz, pobrany w PIP, w ciągu dwóch tygodni od dnia zatrudnienia pracownika. Pamiętać również należy o zgłoszeniu działalności w Terenowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (Sanepid).

Każda majątkowo wyodrębniona jednostka zobowiązana jest do prowadzenia rachunkowości, zgodnie z Ustawą o Rachunkowości z 29 września 1994 roku, zamieszczoną w Dzienniku Ustaw nr 121 poz. 591.

Pełna ewidencja księgowa obowiązuje jednostki, które prowadzą działalność gospodarczą, tj.: dokonują zakupu i sprzedaży towarów, produkują, przerabiają lub świadczą usługi na rzecz odbiorców.

Uproszczona ewidencja księgowa może być stosowana w jednostkach, których działalność polega na świadczeniu usług na rzecz swoich członków.

Przy stosowaniu uproszczonej ewidencji księgowej przychodem jednostki, zgodnie ze statutem, są składki członkowskie przeznaczane na utrzymanie zrzeszenia lub stowarzyszenia. Składki te mogą być płacone przez członków w postaci konkretnej kwoty określonej przez ogół członków, jak też w formie prowizji kwotowej lub procentowej od wartości usług świadczonych przez grupę na rzecz poszczególnych członków. Nadwyżka przychodów nad kosztami może być, decyzją walnego zebrania członków grupy, przeznaczana na cele statutowe i wówczas zgodnie z art. 17 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, nie podlega opodatkowaniu.

Jednostki te mogą wystąpić do urzędu skarbowego z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku składania miesięcznych deklaracji podatkowych. Po otrzymaniu zgody urzędu skarbowego, jednostka sporządza deklarację roczną podatku dochodowego CIT-8, którą składa w urzędzie skarbowym wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat, w terminie do 31 marca następnego roku, za rok obrotowy.

Jednostki prowadzące działalność gospodarczą zobowiązane są do stosowania przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych. Zgodnie z nią jednostki sporządzają co miesiąc deklarację podatkową CIT-2 i odprowadzają załączki na podatek dochodowy w terminie do 20 dnia następnego miesiąca do urzędu skarbowego właściwego do siedziby jednostki będącej podatnikiem.

Oczywiście konieczność płacenia podatku dochodowego występuje tylko wówczas, jeśli grupa uzyskuje dochód. Ponieważ celem organizacji nie jest przynoszenie dochodu tylko korzyści dla członków, kierownictwo powinno tak prowadzić firmę by nie powstawał zysk. Należy jednak dodać, że tworzenie zysku w pewnej wysokości jest wskazane co najmniej z dwóch powodów. Po pierwsze zabezpiecza on naszą płynność finansową na wypadek nieudanych transakcji finansowych, a po drugie uwiarygadnia nas w banku, jeżeli zechcemy skorzystać z kredytu.

Poza podatkiem dochodowym grupy zobowiązane są płacić następujące podatki:

- podatek od towarów i usług VAT oraz podatek akcyzowy,
- podatek dochodowy od osób fizycznych - zgodnie z przepisami pracodawca występuje w charakterze płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych, tzn., od pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia i umowy o dzieło,
- opłaty skarbowe,
- podatki i opłaty lokalne.

Grupa w zależności od sposobu działania, formy prawnej, faktu zatrudniania bądź nie pracowników, posiadania majątku - będzie podlegać wszystkim, lub tylko niektórym rodzajom podatków. Należy jednak pamiętać, że wszystkie w/w podatki jej dotyczą.

Witold Boguta

Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

FUNDACJA SPÓŁDZIELCZOŚCI WIEJSKIEJ

Od 1991 roku pomaga spółdzielczości wiejskiej

- posiada informacje i wiedzę dotyczącą organizacji i funkcjonowania spółdzielczości wiejskiej w krajach Unii Europejskiej

- umożliwiła zapoznanie się ze spółdzielczością wiejską w Europie Zachodniej

- dostarcza spółdzielniom wiejskim kompleksową pomoc w zakresie przebudowy organizacyjnej

*Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych FSW
ul. 1 Armii Wojska Polskiego 5
20 - 078 Lublin*

MLECZARSTWO

CO DALEJ Z POLSKIM MLEKIEM ?

Wiele emocji wzbudziła ostatnio decyzja komisji Europejskiej wprowadzająca od 1 grudnia 1997r zakaz importu polskiego mleka na rynki Unii Europejskiej. Powodem decyzji był, jak oficjalnie ogłoszono zły stan higieniczny naszego mleka. Szkoda tylko, że podjęte restrykcje dotkną najbardziej te spółdzielnie, które utrzymują wysokie standardy jakościowe i mają ugruntowaną pozycję na rynku europejskim. Przykładem może być radzyński Spomlek, który dzisiaj część swoich wyrobów eksportuje, a przeprowadzona w spółdzielni, przez inspektorów UE, kontrola jakości przebiega pomyślnie.

Na tym tle, celowe jest zadanie pytania: czy Unii Europejskiej chodziło o jakość produkcji mleczarskiej, czy o ochronę własnego rynku przed towarami spoza Unii. Odpowiedź leży najprawdopodobniej gdzieś pośrodku.

Skala polskiego eksportu produktów mlecznych do krajów UE wynosi 250-300 mln USD rocznie. Oznacza to, że miejsce polskich mleczarni na tym rynku zajmą inne firmy, a na produkowane wyroby trzeba będzie poszukać nowych rynków zbytu co jest zawsze kosztowne gdyż wiąże się ze zwiększonymi nakładami na promocję i reklamę. Inną sprawą jest fakt, że nie wszystkie polskie spółdzielnie mleczarskie mogą pochwalić się wysoką jakością mleka i jego przetworów. Zdaniem Ministra Rolnictwa, Jacka Janiszewskiego, do restrykcyjnej dla nas decyzji w ogóle nie powinno dojść. Przyczynę zdarzenia minister upatruje we własnych niedociągnięciach - „*Wiedzieliśmy przecież od trzech lat, że zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 1998 r europejskie normy czystości mleka. Mleczarnie powinny więc być przygotowane na to, że inspektorzy Unii zechcą sprawdzić jak przygotowani jesteśmy do ich przestrzegania. Zawalili sprawę służby weterynaryjne (odwołany został dyr. Departamentu w ministerstwie) i spółdzielnie mleczarskie, które nie zadbały o poprawę warunków sanitarnych*”. Resort rolnictwa zapowiada przystąpienie do negocjacji z Unią, by zmienić zasadę doboru mleczarni do kontroli. Zdaniem ministerstwa, kontrole powinny dotyczyć wszystkich polskich zakładów eksportujących produkty mleczne. Rozwiązanie takie wydaje się być sprawiedliwe, gdyż zła ocena części spółdzielni nie dyskwalifikowałaby wyrobów produkowanych przez wzorowo prowadzone zakłady.

Zagadnienie jakości mleka zaczyna się w momencie wytworzenia tj., na poziomie gospodarstwa. Według Prezesa Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, Andrzeja Komorowskiego, eliminując problemy niskiej jakości należy zacząć od mydła i wody. Dobry surowiec do przetwórstwa może pochodzić jedynie od zdrowego bydła utrzymywanego we wzorowych warunkach higienicznych.

Omawiając zagadnienia związane z jakością mleka nie sposób nie wspomnieć o tym, kogo stać będzie na produkcję dobrego surowca. Zadaniu temu będą mogły sprostać jedynie gospodarstwa osiągające dochody pozwalające na inwestowanie w odnowienie stada i zakup kosztow-

nych urządzeń, które zapewnią produkcję mleka o wysokich parametrach jakościowych. Z badań jakie w ciągu ostatnich czterech lat prowadziła ARR w Olsztynie wynika, że zysk osiągają hodowcy, których krowy dają przeciętnie ponad 4000 l mleka rocznie.

Rok 1998 przynosi kolejne wyzwania przed polskim mleczarstwem. Obowiązująca od 1 stycznia Nowa Polska Norma dla mleka surowego przeznaczonego do skupu (PrPn-A-86002) zaostrza rygory stawiane producentom odnośnie wytwarzanego mleka. Poniżej prezentujemy podstawowe informacje dotyczące standardów jakości jakie wnoszą nowe uregulowanie prawne.

■ **Przedmiotem normy jest mleko pochodzące od zdrowych krów, niczym nie uzupełnione i niczego nie pozabawione.**

■ **Podział.**

Rozróżnia się 4 klasy mleka surowego: ekstra, I, II, III.

■ **Wymagania**

Wymagania ogólne:

Zabrania się dostarczania i skupu mleka:

- ☐ zafalszowanego,
- ☐ od krów chorych i będących w trakcie leczenia,
- ☐ po zakończeniu leczenia, ale nie przed upływem zalecanego przez lekarza weterynarii okresu karencji dla stosowanego leku,
- ☐ później niż 3 tygodnie przed wycieleniem i wcześniej niż 6 dni po wycieleniu,
- ☐ w przypadku zakazu skupu wydanego przez lekarza weterynarii.

Kryteria przyjęcia:

- ☐ Wygląd - płyn o jednolitym białym kolorze z odcieniem kremowym, bez zanieczyszczeń mechanicznych widocznych gołym okiem.
- ☐ Zapach - świeży, naturalny, bez obcych zapachów; w przypadkach wątpliwych należy ocenić smak mleka (po podgrzaniu do temp. 80°C i schłodzeniu do temp. pokojowej), który powinien być również świeży, bez obcych zapachów.
- ☐ Temperatura - 8°C
- ☐ Kwasowość - świeżość
 - kwasowość miareczkowa 6,0-7,5°SH lub
 - próba alizarolowa odpowiadająca barwie liliowoczerwonej przy braku strąków lub
 - pomiar pH - 6,6-6,8

Wymagania szczegółowe (tabela)

■ **Pakowanie i transport.**

Opakowanie

Opakowanie mleka surowego stanowią dokładnie wymyte i wypłukane oraz odkażone pojemniki ze szczelnymi zamknięciami. Dostawca mleka powinien używać takich pojemników na mleko i zamknąć, które posiadają świadectwo PZH o dopuszczeniu do kontaktu z żywnością.

Transport

Mleko surowe należy przewozić zabezpieczone przed zanieczyszczeniem, nagrzaniem i zamarzaniem. Mleko nie może być przewożone razem z produktami wydzielającymi zapachy, pyłaczami i ciekłymi.

■ Częstotliwość badań.

W odniesieniu do każdej partii dostarczonego mleka przeprowadzane są następujące badania:

- określany jest wygląd mleka,
- określany jest zapach mleka,
- oznaczana jest świeżość mleka,
- określana jest temperatura mleka.

Badania o mniejszej częstotliwości:

Dwa razy w miesiącu określa się:

- ogólną liczbę drobnoustrojów,
- pozostałości antybiotyków i innych substancji hamujących.

Raz w miesiącu określa się liczbę komórek somatycznych.

W porównaniu do poprzednio obowiązującej normy decydującym czynnikiem o przyjęciu mleka do skupu jest temperatura. Według nowych uregulowań prawnych od stycznia 1998r mleko o temperaturze powyżej 8°C nie może podlegać skupowi.

POLHYBRYD Spółka z o.o.

ul. Wspólna 30 p.430

00-930 Warszawa

Tel. (022) 623-16-19

Fax. (022) 623-12-05

**Zaprasza wszystkich zainteresowanych
współpracą i zakupem**

■ loszek i knurków hodowlanych, czystych ras i linii matecznych oraz ojcowskich (wbp.pbz, pbz20.pbz21.pbz23) a także krzyżówek wbp x pbz i pbz x wbp,

■ knurków czystych ras ojcowskich (duroc, pietrain, hampshire, belgijska zwisłoucha) oraz wszystkich krzyżówek międzyrasowych wymienionych ras,

■ zestawów hybrydowych (krzyżówkowych) przeznaczonych do produkcji materiału rzeźnego, składających się np.: z 10-20 loszek czystych ras matecznych lub ich krzyżówek oraz jednego knurka z czystych ras ojcowskich (kolorowych) lub ich krzyżówek.

Tabela. Wymagania szczegółowe dotyczące jakości mleka surowego przeznaczonego do skupu (Pr Pn-A-86002)

Cechy	Klasa ekstra	Klasa I	Klasa II	Klasa III
Gęstość, g/ml, nie mniej niż	1,0280	1,0280	1,0280	1,0280
Zafałszowanie - rozwodnienie	niedopuszczalne	punkt	zamarzania niż 0,512°C	nie wyższy
Ogólna liczba drobnoustrojów w 1 ml	< lub = niż 100 000	< lub = niż 400 000	< lub = niż 1000000	> niż 1000000
Obecność komórek somatycznych - liczba w 1ml	< lub = niż 400 000	< lub = niż 500 000	< lub = niż 1000000	> niż 1000000
- wynik próby Whiteside'a	-	-	+ -	+
Obecność antybiotyków i innych substancji hamujących	niedopuszczalne			
Zawartość pestycydów	Wg. Rozp. i Opieki Społ.		Min. Zdrowia z 8.10.1993r	
Zawartość metali	Wg. Rozp. i Opieki Społ.		Min. Zdrowia z 31.03.1993r	
Obecność aflatoksyny M ₁	niedopuszczalne			
Zaleca się stosowanie dla niemowląt i dzieci	mleka klasy oraz na mleko	ekstra i klasy I spożywcze	na produkty i napoje	przeznaczone mleczne.

§ PRAWNIK RADZI

WYCINANIE DRZEW I KRZEWÓW A REGULACJE PRAWNE.

Jednym z ważniejszych kierunków ochrony środowiska przyrodniczego jest ochrona zieleni rozumianej szeroko i obejmującej nie tylko lasy ale także drzewa, krzewy i inne tereny zielone poza lasami.

Regulacja prawna ochrony drzewostanu jest zróżnicowana w zależności od celu, któremu dane drzewa służą oraz miejsca, w którym rosną. Gospodarkę drzew w lesie reguluje ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz.U. Mr 101, poz. 444 z późn. zm.).

Różnorodność rozwiązań prawnych gospodarki drzewami znajduje swoje odzwierciedlenie w zakresie odpowiedzialności za ich nielegalne usuwanie.

Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska w art. 48 ust 1 wprowadza zasadę zgodnie z którą jednostki i osoby fizyczne są obowiązane utrzymywać we właściwym stanie drzewa i krzewy rosnące na użytkowanych nieruchomościach. Użytkownikiem nieruchomości jest przede wszystkim jej właściciel, ale także najemca lub osoba mająca inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą nieruchomością.

Treścią obowiązku, o którym mowa w art. 48. ust 1 jest utrzymywanie w należytym stanie drzew i krzewów, a zatem niedopuszczanie do ich niszczenia, uszkodzenia, zaniku lub osłabienia ich żywotności. Jest to obowiązek płynący wprost z ustawy, nie wymagający konkretyzacji w drodze decyzji. Cytowana wyżej ustawa w art. 48 ust. 2 uzależnia możliwość usunięcia drzew i krzewów z terenów nieruchomości od uzyskania zezwolenia.

Użytkownik nieruchomości zamierzając usunąć z niej drzewo lub krzew objęte wymogiem uzyskania zezwolenia, zobowiązany jest zwrócić się do organu gminy o udzielenie zezwolenia. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta działając na podstawie art. 48 ust. 2 zobowiązany jest wydać decyzję administracyjną, której treścią może być:

- odmowa udzielenia zezwolenia, jeżeli organ stwierdzi, że istotne względy ochrony środowiska przemawiają za utrzymaniem istniejącego zadrzewienia lub zadrzewienie w całości,
- udzielenie zezwolenia bez żadnych warunków,
- udzielenie zezwolenia warunkowego, przy czym warunek może przybrać postać:

- ➔ uzależnienie udzielenia zezwolenia od przesadzenia drzew lub krzewów w miejsce wskazane przez organ, jeżeli takie przesadzenie jest możliwe,
- ➔ zastąpienia drzew lub krzewów przewidzianych do usunięcia innymi drzewami lub krzewami.

W odniesieniu do nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów z terenu tych nieruchomości wydaje wojewódzki konserwator zabytków.

Podmioty nie mają obowiązku uzyskania zezwolenia na wycięcie:

- drzew i krzewów owocowych,
- drzew i krzewów sadzonych na plantacji,
- drzew i krzewów, których wiek nie przekracza 30 lat, usuwanych z terenu nieruchomości stanowiących własność lub będących w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych (art. 48 ust. 4.)

Wyłączenia te nie dotyczą drzew i krzewów rosnących na nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków. Oznacza to, że jeżeli np. na nieruchomości zabytkowej wyrosło drzewo, którego wiek nie przekroczył jeszcze 5 lat albo rośnie drzewo owocowe, to zezwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków także jest wymagane.

Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska wprowadza podział podmiotów zobowiązanych do przestrzegania jej wymagań na dwie kategorie - jednostki organizacyjne i osoby fizyczne. Przez jednostki organizacyjne należy rozumieć przedsiębiorców - w rozumieniu ustawy o działalności gospodarczej oraz jednostki organizacyjne nie prowadzące działalności gospodarczej (art. 3 pkt. 3 ustawy). Jednostki organizacyjne za gospodarcze korzystanie ze środowiska ponoszą opłaty, m.in. uiszczają opłaty za usuwanie drzew i krzewów. Zasady wymierzania opłat jednostkom organizacyjnym za usuwanie drzew i krzewów uregulowane zostały m.in. w art. 86c i 86 wyżej podanej ustawy oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1993 r w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie zmian (Dz.U. Nr 133, poz. 638 z późn. zm.).

Mechanizm stworzony tymi przepisami polega na tym, że opłatę ustala się przy udzielaniu zezwolenia a pobiera się na podstawie informacji przedstawionej przez posiadającego zezwolenie o faktycznym usunięciu drzew i krzewów. Stawki opłat uzależnione są od rodzaju i gatunku (odmiany) drzewa oraz od obwodu pnia mierzonego na wysokości 130 cm. Opłaty podwaja się w razie usuwania drzew lub krzewów z terenów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków oraz terenów zieleni miejskich.

Osobom fizycznym nigdy nie wymierza się opłat za usuwanie drzew i krzewów, jeżeli osoba fizyczna uzyskała zezwolenie na usunięcie.

Usuwanie drzew i krzewów bez wymaganego zezwolenia przez jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne pociąga za sobą wymierzenie kary pieniężnej.

Kara pieniężna wymierzana jest za sam fakt usunięcia drzew bez zezwolenia, bez znaczenia jest przy tym okoliczność podnoszona przez osoby fizyczne, że najprawdopodobniej zezwolenie z uwagi na złą kondycję drzew zostałoby udzielone. Dla wymierzenia kary wystarczające jest ustalenie, że wycięcie drzew nie wymienionych w art. 48 ust. 4 ustawy nastąpiło bez zezwolenia właściwego organu.

Porady Prawne
udzielane są w Biurze
Białskopodlaskiej Izby Rolniczej
w każdą środę od 12.00 do 14.00

*Szczęśliwego
Nowego Roku
1998 życzą*

DYREKCJA I PRACOWNICY
ZAKŁADÓW
CHEMICZNYCH
„POLICE” SA

GOSPODARSTWO ROLNO - NASIENNE

Andrzej Kiryczuk
Zaliscze, 21-222 Podedwrze
tel. (0-83) 379-41-10, wew. 166

OFERUJE

- do sprzedaży wiosną 1998 roku materiał siewny
kwalifikowany następujących gatunków i odmian zbóż

ZBOŻA JARE!

PSZENICA - „BANTI „ - I odś.

JĘCZMIEN - „BOSS „ - oryg.

OWIES - „SŁAWKO „ - I odś.

Możliwość uzyskania upustów przy zakupie większej
ilości nasion, oraz przy wcześniejszej przedpłacie

Ceny promocyjne i konkurencyjne

ZAPRASZAMY

WYTWÓRNIĄ PASZ I KONCENTRATÓW

Zbigniew i Jan
Bajkowscy

KOPYTNIK Gmina Łomazy
tel. (057) 341-84-15, 341-84-26

OFERUJEMY:

mieszanki o granulaty o koncentraty
produkowane na bazie premixów
firmy "EWOS POLFARM"
**dla bydła, owiec, drobiu
i trzody chlewnej**

SKUPUJEMY:

- o pszenicę
- o jęczmień
- o kukurydzę
- o łubin o bobik
- o groch o soję

**SPRZEDAJEMY
NAWOZY MINERALNE**

**ZAPRASZAMY
DO
WSPÓŁPRACY**

Zmiany zachodzące w ziarnie w czasie przechowywania

Wartość technologiczną ziarna pszenicy przeznaczonego do produkcji na cele wypiekowe określa głównie:

- ilość i jakość białka oraz glutenu;
- aktywność enzymów mierzona za pomocą tzw. liczby opadania.

Gluten tworzy się po dodaniu do mąki pszennej wody. Daje się on wyodrębnić z mąki przez wymywanie, stając się po wymyciu ciągliwą, elastyczną masę. Jego właściwości: ciągliwość, sprężystość i odporność na rozpywanie się warunkują właściwości ciasta pszennego. Pszenice chlebowe nie powinny mieć wyższej rozpywalności niż 9 mm, przy ilości glutenu co najmniej 25 %.

Liczba opadania określa stopień uszkodzenia ziarna oraz porost na zasadzie pomiaru aktywności enzymów za pomocą enzymów amylolitycznych. Jeśli mąka pochodzi z ziarna o bardzo wysokiej aktywności amylolitycznej, to takie ziarno należy przeznaczyć na paszę. Za dobrą do wypieku uważa się mąkę żytnią o liczbie opadania od 125 do 200 s. Natomiast mąka pszenna powinna mieć liczbę nie mniejszą niż 200 s (sekund). Właściwości pieczywa, szczególnie siła fermentacji ciasta, miękisz chleba, barwa skórki zależą w dużym stopniu od aktywności enzymów. Natomiast o jakości białka i glutenu decyduje przede wszystkim odmiana pszenicy. Odmiana zaliczana do chlebowych, bez względu na warunki glebowe i klimatyczne oraz nawożenie zawsze wytwarza taki sam gluten, ponieważ białka glutenu są uwarunkowane genetycznie. Odmiany paszowe charakteryzują się glutenem o złej jakości. Takie czynniki jak przebieg pogody, sposób nawożenia decydują o tym, czy w ziarnie glutenu będzie więcej lub mniej, jednak nie decydują o jego jakości. Zabiegi agro-

techniczne mogą wpłynąć na zwiększenie jego zawartości, jednak nie wpłyną na jego jakość.

W pierwszych miesiącach po zbiorze zmiany, jakie zachodzą pod względem wartości wypiekowej są wynikiem dojrzewania późniejszego, które na zewnątrz uwidacznia tzw. "pocenie" się ziarna. U pszenicy zmiany te wyrażają się polepszeniem jakości glutenu i wartości wypiekowej.

W czasie kilkumiesięcznego przechowywania ziarna obserwuje się poprawę jakości glutenu określaną poprawą jego rozpywalności (nawet o kilka mm w przypadku stwierdzenia początkowej rozpywalności w granicach 12-18mm).

W czasie przechowywania w rezultacie oddychania rozkładane są węglowodany wskutek czego następuje strata suchej substancji ziarna, która jest znaczna przy zawartości wody powyżej 15 %. Nie obserwuje się zmian w zawartości białka w czasie przechowywania, następują natomiast zmiany w jego właściwościach chemicznych i fizycznych oraz jego strawności.

W ziarnie wilgotnym występują zmiany w tłuszczu ziarna powodowane przez enzymy, w procesie tym udział biorą pleśnie wskutek czego występuje psucie się ziarna.

Ziarno zdrowe, wolne od szkodników, suche i odpowiednio przechowywane, zmienia ciężar bardzo nieznacznie, gdyż procesy życiowe są sprowadzone do minimum.

W ziarnie wilgotnym i opanowanym przez pleśń mogą zaistnieć straty, których wysokość będzie zależeć od ilości wyparowanej wody, intensywności oddychania, częstotliwości i intensywności zabiegów konserwacyjnych oraz rozmiarów opanowania przez szkodniki.

K. Kuresza

Poprawa zdegradowanych użytków zielonych

W naszym wydawnictwie wiele miejsca poświęciłem użytkom zielonym i w ramach ich odnowienia metodzie pełnej uprawy. Nie jest to jedyna metoda na odnowienie stanu runi łąkowej wiosną. Do mniej pracochłonnych i tańszych należą metody: nawożenia, podsiewu i selektywnego zwalczania chwastów.

Degradację runi łąkowej powodują:

- przesuszenie terenu
- błędy w użytkowaniu i pielęgnacji
- brak nawożenia lub niewłaściwa proporcja składników NPK

Określa się, że 28 % powierzchni łąk i pastwisk posiada runi zdegradowaną o małej produktywności. Wpłynęły na to w/w warunki i opanowanie zbiorowiska zielonego przez

trawy małowartościowe, chwasty, zioła czasem trujące, oraz luźne zadarnienie. W celu poprawy i odnowienia runi wybieramy właściwą metodę. Należy uwzględnić stopień degradacji runi, jej skład botaniczny, stan runi, rodzaj gleby i stosunki wodne w okresie wegetacji.

I Metoda nawożenia

Powszechnie stosowana w początkowym okresie wypadania szlachetnych traw na łąkach i grądach. Skutek dobry osiągnie się przez nawożenie, gdy w dotychczasowym składzie botanicznym znajdują się takie trawy jak: kupkówka pospolita, kostrzewa łąkowa, tymotka, wyczyniec łąkowy, mozga trzcinowata, mietlica biaława, wiechlina łąkowa, one reagując silnie na nawożenie i zwiększając swoją konkurencyjność zadarniając użytek zielony, wypierając trawy

niskie, turzycy i chwasty z ubogich w nawóz siedlisk. Stosując NPK 250 kg/ha, w tym 60-100 N rozkładając na I i II pokos zauważa się zwiększenie plonów w I roku. Nawożenie ustala się wg rodzajów gleb i zaleca się:

- gleby torfowo-murszowe; N 60-80 kg/ha, K₂O 120-180 kg/ha, P₂O₅ 60-120 kg/ha
- gleby mineralne: N 100-150 kg/ha, K₂O 100-150 kg/ha, P₂O₅ 60-80 kg/ha

Dawki potasu jak w/w azotu stosujemy w dwóch okresach. Zasadniczą sprawą jest też właściwe wałowanie wiosenne, koszenie na wysokość 5 cm w liczbie trzech pokosów, a na pastwiskach wykaszanie niedojadów.

II Metoda podsiewu

Metoda o dużej skuteczności wiosną stosowana do ulepszenia zubożałych pastwisk i łąk o udziale traw niskich. Celem tej metody jest wprowadzenie po odpowiednim przygotowaniu runi i darni szlachetnych i wydajnych gatunków traw i bogatych w białko roślin motylkowych.

Podstawą jest zbronowanie użytku zielonego na czarno i wsiew dobranej do rodzaju gleb mieszanki traw 15-20 kg/ha i wałowanie gładkim wałem łąkowym. Po wzejściu nasion główne nawożenie N 30 kg i 40 kg K₂O. Koszenie na wysokość 5 cm gdy run osiągnie 15-20 cm.

III Metoda selektywnego zwalczania chwastów i podsiewu
Stosujemy przy opanowaniu użytku zielonego przez chwasty i zioła w 35 - 50 %, przy udziale traw wysokich większym jak 10 % i mniejszym jak 5 % udziale roślin motylkowych. Powierzchnia wyrównana i średnio zwarta darni. Do selektywnego zwalczania chwastów stosujemy 3l Aminopieliku D w 300 l wody/ha. Niszczy on pokrzywę, jaskier, mniszek pospolity, ostrożeń polny i sity. Stosujemy też Starane 250 w dawce 1 l/ha lub Asulox 4 l/ha w 300l wody/ha. Niszczy on szczawie: tępolistny, zwyczajny i kędzierzawy. Po wypadnięciu chwastów czynności jak przy metodzie podsiewu.

ZDR Łosice inż. Tadeusz Duda

Mieszaniny odmian jęczmienia jarego

W 1997 roku ODR Grabanów po raz pierwszy w naszym województwie realizował temat: "Upowszechnianie uprawy mieszanin odmian jako proekologiczna metoda produkcji jęczmienia". Koncepcja międzyodmianowych mieszanin polega na wysiewie mieszanki składającej się z trzech odmian jęczmienia, konieczności o zróżnicowanej odporności na główne choroby grzybowe tj. mączniaka prawdziwego, nie różniących się istotnie terminem dojrzewania i siłą wzrostu. Składy mieszanin są ściśle określone. Mieszaniny w przeciwieństwie do czystych zasiewów odmian odznaczają się bardzo dobrą zdrowotnością roślin i dużą odpornością na wyleganie. W mieszaninach funkcjonują biologiczne mechanizmy ograniczania chorób wynikające z genetycznego zróżnicowania odmian, co przyczynia się do redukcji chorób rzędu 30-60 %. Mieszaniny odmian lepiej niż czyste odmiany wykorzystują światło, składniki pokarmowe i wodę. Odmiany uprawiane w mieszaninach wzajemnie się uzupełniają w wykorzystaniu środowiska. Prowadzi to do zmniejszenia ich wrażliwości na zmienność glebową i przebieg pogody. Aktualnie do uprawy proponowane są następujące zestawy mieszanin jęczmienia jarego pastewnego:

- mieszanina JP-4 (Magda + Boss + Ekol)
- mieszanina JP-5 (Edgar + Boss + Ekol)
- mieszanina JP-6 (Rabel + Boss + Ekol)

Zalecenia agrotechniczne uprawy mieszanin nie różnią się od zasad uprawy odmian jęczmienia jarego w czystym siewie poza ograniczoną walką chemiczną z chorobami. Należy jednak pamiętać, że jęczmień ma największe spo-

śród zbóż wymagania co do sprawności roli, a szczególnie stosunków wodno-powietrznych, a także nie lubi gleb zakwaszonych. W gminie Sarnaki uprawa mieszanin jęczmienia jarego była prowadzona w gospodarstwie Pana Nikoniuka Zbigniewa zam. Litewniki Stare. Mieszaninę odmian rolnik uprawiał na powierzchni 1 ha, gleby klas III-IV-V o pH 6,1. Przedplonem były ziemniaki. Termin siewu 4 kwietnia 1997 roku. Rolnik wysiał w stopniu elity mieszaninę JP-5 (Edgar + Boss + Ekol) w ilości 150 kg/ha. Nasiona były zaprawione preparatem Oxafun T - 200 g/100 kg ziarna. Zastosował nawożenie mineralne w formie mocznika, fosforanu amonu i soli potasowej - zgodnie z zasobnością gleby - w ilości NPK - 60:52:60. Rolnik prowadził ochronę chemiczną plantacji. Na chwasty zastosował Granstar 75 WG - 24 g/ha, na choroby grzybowe - Bayleton 25 WP - 0,5 kg/ha, na szkodniki (skrzypionki) - Decis 2,5 EC - 0,25 l/ha. Nawożenie mineralne oraz niezależny od rolnika przebieg pogody - opady - w okresie wegetacji sprawiły, że część łąnu tuż przed zbiorem wyległa. Mimo to plon był wysoki - 53 q/ha. Rolnik jest zadowolony z przeprowadzonego doświadczenia i uzyskanego plonu. W 1998 roku zamierza obsiać mieszaniną jęczmienia jarego powierzchnię ok. 2 ha. a inni rolnicy zamówili już ok. 10 q nasion. Należy tylko pamiętać, że mieszaninę odmian można wysiewać przez okres 2-3 lat. Po tym okresie należy zaopatrzyć się w nowy kwalifikowany materiał siewny.

Zofia Chotyniec
ZDR Łosice

Program cyklu TVP "Magazyn Notowań"

- emisja programu 11³⁰ - 11⁵⁵ -

05.01.1998 r. - poniedziałek

- Zimowe dokarmianie - pr. nt. dokarmiania zwierzęcy leśnej
- Bieg św. Hubertusa - zaproszenie na polowanie

06.01.1998 r. wtorek

- Ekoogrodnicy - wizyta w ekologicznych gospodarstwach ogrodniczych w Niemczech
- Sposób na nowalijki

07.01.1997 r. - środa

- Futerkowy klan - powt. - pr. nt. hodowli zwierząt futerkowych

08.01.1998 r. - czwartek

- Ciepło i oszczędnie
- Składany dom

09.01.1998 r. - piątek

- Gospodarstwo bez kłopotów - "Farma czy gospodarstwo" pr. nt. statusu prawnego i ekonomicznego polskiego gospodarstwa
- Pejzaż z biblioteką
- Książki dla rolników

12.01.1998 r. - poniedziałek

- Ferie u rolnika
- Szansa dla gmin pr. nt. kategoryzacji kwater wiejskich

13.01.1998 r. - wtorek

- Warzywne nowości
- Szklarniowy gigant - wizyta w Przedsiębiorstwie Szklarniowym "Leonów" pod Lublinem

14.01.1998 r. - środa

- Mleczne geny - bydło mleczne - holsztyno-fryzy
- Dość..., nie dość... - pr. nt. zasuszania krów

15.01.1998 r. - czwartek

- Siew bez orki
- Komputerowe gospodarstwa - w pr. przedstawione zostaną dostępne na rynku programy komputerowe przydatne rolnikom

16.01.1998 r. - piątek

- Gospodarstwo bez kłopotów - "Firma ale jaka?"
- Szkockie specjalności cz. 1 powt.

19.01.1998 r. - poniedziałek

- Wiklina dla każdego
- Wplecione z wikliny

20.01.1998 r. - wtorek

- Nawozowa edukacja
- Zdrowe ziarno - zaprawianie

21.01.1998 r. - środa

- Trzoda po niemiecku
- Szczęśliwa świnia - powt.

22.01.1998 r. - czwartek

- Ciepło z ziemi
- Kariera styropianu

23.01.1998 r. - piątek

- Gospodarstwo bez kłopotów - "Wspólnicy"
- Szkockie specjalności - powt.

26.01.1998 r. - poniedziałek

- Zimowe Roztocze

27.01.1998 r. - wtorek

- Fabryka sałaty
- Przegląd warzywny

28.01.1998 r. - środa

- Przybysze z Afryki powt. - pr. nt. hodowli strusi
- Jelenie po irlandzku

29.01.1998 r. - czwartek

- Kariera przydrożnej wierzby - powt.

30.01.1998 r. - piątek

- Gospodarstwo bez kłopotów - "W dobrym towarzystwie"
- Herkules w gminie - pr. nt. sportu na wsi
- Ze Szkocji do Polski cz. 1

02.02.1998 r. - poniedziałek

- Biała agroturystyka

03.02.1998 r. - wtorek

- Kropla do kropli - pr. nt. urządzeń do nawadniania w ogrodnictwie
- Życiodajny gaz - rola dwutlenku węgla dla roślin

04.02.1998 r. - środa

- Hodowla huculów
- Nie tylko araby

05.02.1998 r. - czwartek

- Za oceanem - powt. - wizyta w amerykańskiej spółdzielni rolniczej

06.02.1998 r. - piątek

- Gospodarstwo bez kłopotów - "Jak założyć spółdzielnię"
- Dobre mleko
- Mleko pod lupą - m.in. omówiona zostanie nowa europejska norma dla mleka

Ogłoszenie

TADEUSZ PAŹDZIOREK zam. Panków 42 58-125
Pszemno gmina Świdnica, woj. wałbrzyskie - tel. 074-53-
40-30

Aby nie powstał pożar

Sprzedam Zetor ZTS 16245 rok 1991 i kombajn zbożowy
Fortschritt E 512

ZAGROŻENIE WYBUCEM

Mówiąc ogólnie o zagrożeniu wybuchem należy mieć na myśli możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon (iskra, łuk elektryczny lub przekroczono temperatury samozapalania) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

Zagrożenie to może wystąpić zarówno w pomieszczeniach, jak też w przestrzeniach zewnętrznych. Pomieszczeniem zagrożonym wybuchem nazywa się takie pomieszczenie, w którym może wytworzyć się mieszanina wybuchowa, a jej wybuch mógłby spowodować przyrost ciśnienia w tym pomieszczeniu przekraczający 5 kPa.

Dokonując oceny zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych należy wskazać pomieszczenia zagrożone wybuchem, a także wyznaczyć w pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych odpowiednie strefy zagrożenia wybuchem. Za dokonanie tej oceny odpowiedzialni są: inwestor, jednostka projektowania lub użytkownik decydujący o procesie technologicznym.

Jak wspomniano powyżej, zagrożenie wybuchem mogą powodować zarówno gazy, pary lub mgły cieczy, jak też pyły lub włókna palnych ciał stałych.

W obowiązujących przepisach wyróżnia się 5 rodzajów stref zagrożenia wybuchem oznaczonych literą i cyfrą:

Z0 - strefa, w której mieszanina wybuchowa gazów, par lub mgieł występuje stale lub długotrwale w normalnych warunkach pracy

Z1 - strefa, w której mieszanina wybuchowa gazów, par lub mgieł może występować w normalnych warunkach pracy

Z2 - strefa, w której istnieje niewielkie prawdopodobieństwo wystąpienia mieszaniny wybuchowej gazów, par lub mgieł, przy czym mieszanina wybuchowa może występować jedynie krótkotrwale,

Z10 - strefa, w której mieszanina wybuchowa pyłów występuje często lub długotrwale w normalnych warunkach pracy,

Z11 - strefa, w której zalegające pyły mogą krótkotrwale stworzyć mieszaninę wybuchową wskutek przypadkowego zawirowania powietrza.

Należy zaznaczyć, że nie wszystkie pomieszczenia w których przechowywane są materiały mogące wytworzyć mieszaninę wybuchową będą zagrożone wybuchem. Zagrożenie to dotyczy raczej obiektów innych niż obiekty gospodarstw rolniczych chociaż mogą one być z rolnictwem związane. Jednak mimo, iż ilość wspomnianego materiału znajdującego się w danym pomieszczeniu może być niewielka, a ponadto w wyniku dokonanej oceny zagrożenia wybuchem dane pomieszczenie lub przestrzeń nie zostanie zakwalifikowane do zagrożonych wybuchem, to w odpowiednich warunkach wynikających z niewłaściwego użytkowania lub stanu technicznego zbiorników lub pojemników (np. nieszczelność butli z gazem propan-butan lub jej połączenia z urządzeniem zasilanym tym gazem, czy też długotrwale parowanie paliwa z otwartego lub nieszczelnego zbiornika albo naczynia w źle wentylowanym pomieszczeniu) może dojść do miejscowego wytworzenia się mieszaniny wybuchowej i w chwili pojawienia się na przykład iskry także do wybuchu. Zdarzenia tego typu występowały już wielokrotnie w naszym kraju i co najgorsze, z reguły były trudne do przewidzenia. Dlatego tak ważne jest zachowanie przynajmniej podstawowych zasad bezpiecznego przechowywania i stosowania palnych gazów, cieczy i ciał stałych mogących tworzyć mieszaniny wybuchowe.

O podstawowych zasadach jakich należy przestrzegać w tym zakresie będziemy jeszcze pisali.

Opracowano :
Wydział Kontrolno-Rozpoznawczy
KW PSP w Białej Podlaskiej

Olimpiada wiedzy w zakresie wiejskiego gospodarstwa domowego.

W dniach: 20 i 21 listopada odbyła się w Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Grabanowie Olimpiada wiedzy o wiejskim gospodarstwie domowym. Była to już trzecia tego typu Olimpiada (pierwsza odbyła się w roku 1995). W roku bieżącym Olimpiada miała charakter międzywojewódzki, uczestniczyły w niej laureatki Olimpiad Rejonowych z województwa siedleckiego i województwa białkopodlaskiego.

Środki finansowe na organizację tego typu działania otrzymaliśmy w ramach zadań zleconych na realizowanie zadania pod nazwą: Aktywizacja kobiet wiejskich w zakresie pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodu. Racjonalne prowadzenie gospodarstwa domowego.

Wcześniej na terenie województw: siedleckiego i białkopodlaskiego odbyły się Olimpiady Rejonowe, z których wytypowano po jednej najlepszej uczestniczce do etapu międzywojewódzkiego. Łącznie do etapu międzywojewódzkiego zakwalifikowano 11 kobiet: 6 z województwa siedleckiego i 5 z województwa białkopodlaskiego.

Zadania dla uczestniczek przygotowywał zespół specjalistów d/s wiejskiego gospodarstwa domowego z ODR Szepietowo, województwo łomżyńskie. Specjalistki z Szepietowa reprezentowały też Komisję oceniającą umiejętności kobiet.

Pierwszego dnia Olimpiady sprawdzianem wiadomości teoretycznych był test i pytania problemowe. Po tym sprawdzianie uczestniczki wysłuchały cyklu wykładów:

- *racjonalne prowadzenie gospodarstwa domowego - wykład prowadziła pani Krystyna Rejman - pracownik naukowy SSGWAR w Warszawie.*
- *zapobieganie wypadkom przy pracy w gospodarstwie domowym - pracownicy KRUS z oddziału w Białej Podlaskiej,*
- *wybór roślin ozdobnych do nasadzeń w ogródkach przydomowych - pan Bielenin - pracownik Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach.*

Zakończeniem pierwszego dnia była uroczysta kolacja i występy zespołu ludowego: Pasięka z Platerowa. Zespół Pasięka jest jednocześnie zespołem tanecznym. Swoim śpiewem i tańcami zachwycił wszystkich obecnych widzów (przypominam, że zespół ten uczestniczył wspólnie z ODR w Warszawskim Jarmarku Agroturystycznym w Warszawie w roku 1996 - tam również zdobył wysoką ocenę).

Drugiego dnia po śniadaniu uczestniczki wykazywały się swoją wiedzą i umiejętnościami praktycznymi. Zadania do wykonania były następujące:

- *rozpoznanie na podstawie fotografii roślin ozdobnych,*
- *rozpoznanie produktu zbożowego sypkiego (kasze, maki)*
- *rozpoznanie na podstawie zapachu przypraw i ziół,*
- *wykonanie elementów dekoracyjnych z podanych gatunków warzyw,*
- *wykonanie stroika świątecznego,*
- *wykonanie ściegu igłą z nicią na kawałku materiału.*
- *układanie serwetek na przyjęcia okolicznościowe.*

oraz dwa pytania teoretyczne dotyczące problemów gospodarstwa domowego.

Na podstawie tych rodzajów sprawdzianu wiedzy i umiejętności Komisja dokonała oceny uczestniczek.

Najwyższą ilość punktów uzyskała pani Dorota Ulanowicz z miejscowości Mokre, gm. Rossosz z naszego województwa.

Z-ca Dyrektora ODR Grabanów mgr inż. Stanisław Jeleń wręcza dyplom najlepszej uczestniczce Olimpiady

Drugie miejsce wywalczyła pani Bożena Gajewska z województwa siedleckiego. Trzecie miejsce również pani z województwa siedleckiego - Jadwiga Ługowska.

Nagrodami był sprzęt gospodarstwa domowego. Najlepsza uczestniczka - pani Dorota Ulanowicz otrzymała kuchenkę mikrofalową. Uczestniczki od czwartego do jedenastego miejsca otrzymały wyróżnienia rzeczowe w postaci czajników bezprzewodowych.

Podczas sprawdzianów praktycznych można było wysłuchać pieśni w wykonaniu zespołu ludowego Marysieńki z miejscowości Szpaki Stare, gm. Stara Kornica.

Na zakończenie Dyrektor ODR podziękował uczestnikom, specjalistkom i wszystkim obecnym za udział w tegorocznej Olimpiadzie.

Poniżej chcę przedstawić najlepszą uczestniczkę Olimpiady:

Pani Dorota Ułanowicz jest młodą rolniczką, wraz z mężem Romualdem prowadzi gospodarstwo o powierzchni 26,6 ha w miejscowości Mokre. Jest matką trojga dzieci.

Z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego współpracuje już 10 lat. Ma zawsze ładny ogród ozdobny oraz warzywnik, w którym uprawia warzywa i zioła. Bardzo lubi wszelkiego rodzaju nowości dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego.

Nam pracownikom ODR Grabanów było bardzo miło, że tą najlepszą z najlepszych okazała się uczestniczka z terenu naszego województwa.

Oprac.: mgr inż. B. Warda - Gł. Specjalista d/s wgd.

Podsumowanie konkursów "Najpiękniejsza wieś na Podlasiu" i "Najpiękniejsza zagroda na Podlasiu"

W dniu 16 grudnia 1997r. odbyło się w siedzibie ODR Grabanów podsumowanie konkursów: Najpiękniejsza wieś na Podlasiu i Najpiękniejsza zagroda na Podlasiu. Podsumowanie dotyczyło etapów rejonowych konkursu i etapu wojewódzkiego.

Wcześniej - w miesiącu wrześniu Rejonowe Komisje konkursowe dokonały lustracji i oceny konkursów na szczeblu Rejonu i wytypowały po trzy najwyżej punktowane zagrody i 1-2 wsie do etapu wojewódzkiego.

Tegoroczna edycja Konkursu jest już trzecią tego typu edycją. Celem organizowanych konkursów jest podniesienie estetyki, higieny i warunków sanitarno - ekologicznych zagrod i wsi a także pobudzenie aktywności mieszkańców wsi i samorządów lokalnych do podejmowania inicjatyw zmierzających do poprawy infrastruktury wsi i podejmowania wszelkich prac porządkowych w swoim najbliższym otoczeniu.

Poniżej przedstawiam ocenę i punktację Rejonowych Komisji Konkursowych:

Rejon Biała Podlaska

Najwyżej punktowane wsie: Perkowice i Małaszewicz Małe.

Zagrody - 1. Leszek Korzeniewski, zam. Piszczac.

2. Anna i Lucjan Muszyńscy - Kol. Dobryń,

3. Barbara i Henryk Mikiciuk - Perkowice.

Rejon Łosice

Wieś - Szpaki Stare, gm. Stara Kornica.

Zagrody - Krystyna i Stanisław Stachowicz - Rudnik,

2. Urszula i Ryszard Szewczuk - Ostromęczyn,

3. Maria i Józef Parafiańczuk - Kol. Szpaki

Rejon Radzyń Podlaski

Wieś - Biała, gm. Radzyń Podlaski

Zagrody - Anna i Ryszard Majszak - Worsy,

2. Maria i Tadeusz Tomczak - Worsy,

3. Stanisława i Bronisław Mańko - Białka

Rejon Parczew

Wieś Paszenki, gm. Jabłoń

Zagrody - 1. Teresa i Piotr Korpysz - Paszenki,

2. Krystyna i Ryszard Król - Czeberaki

3. Tomasz Keler - Bednarzówka

Rejon Wisznice

Wieś - Rossosz II

Zagrody - 1. Barbara i Lucjan Szubarczyk - Rossosz

2. Jadwiga i Mieczysław Deneko - Jusaki,

3. Zofia i Mieczysław Józefaciuk - Studzianka

Na szczeblu rejonowym zakupiono dla trzech najwyżej punktowanych zagrod nagrody rzeczowe, którymi był sprzęt gospodarstwa domowego. Pierwsze miejsca: frytkownice, odkurzacz, malaksery i kuchnia mikrofalowa. Drugie miejsca: odkurzacze roboty wieloczynnościowe i kuchenka mikrofalowa. Trzecie miejsca to kombiwy. Wszystkie 15 zagrod otrzymały też dyplomy.

Etap wojewódzki konkursów oceniała Komisja Wojewódzka w składzie:

Stanisław Jeleń - Zastępca Dyrektora ODR jako przewodniczący Komisji,

Bożenna Kaliszuk - pracownik Wydziału Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej, jako wiceprzewodniczący Komisji,

Bożena Warda - pracownik ODR Grabanów jako wiceprzewodniczący Komisji,

Halina Gorajek - pracownik Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Białej Podlaskiej jako członek Komisji,

Adam Olesiejuk - pracownik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej dokonała lustracji wsi i zagrod oraz dokonała oceny.

Ocena ta przedstawia się następująco:

W kategorii na najpiękniejszą wieś wygrała miejscowość Szpaki Stare. Jest to wieś o zabudowie zwartej, ładna i

estetyczna. Na szczególną uwagę zasługuje aktywność społeczna mieszkańców wsi. Aktywnie też działa Koło Gospodyń Wiejskich. Od dziesięciu lat istnieje też zespół ludowy Marysienki.

Nagrodą dla wsi był przekaz pieniężny na konto KGW Szpaki Stare w wysokości 10 000 zł. Środki finansowe na ten cel pochodziły z budżetu wojewódzkiego.

Drugie miejsce przyznano wsi Perkowice. Wieś otrzymała zestaw nakryć stołowych na 150 osób.

Trzecie miejsce zdobyła wieś Rossosz II, zaś nagrodą była chłodziarko - zamrażarka.

W kategorii na najpiękniejszą zagrodę zwyciężyło gospodarstwo **Barbary i Lucjana Szubarczyk z miejscowości Rossosz.** Nagrodę w postaci kuchenki elektrycznej z płytą ceramiczną została zakupiona ze środków finansowych przekazanych przez Białkopodlaską Izbę Rolniczą.

Drugie miejsce Komisja przyznała gospodarstwu **Jadwigi i Mieczysława Deneko z miejscowości Jusaki.** nagrodą był odkurzacz piorący.

Trzecie miejsce otrzymała zagroda **Leszka Korzeniewskiego z Piszczaca.** Pan Korzeniewski otrzymał kuchenkę mikrofalową.

Kuchenki mikrofalowe otrzymały też zagrody z czwartego i piątego miejsca. Były to zagrody: **Barbary i Henryka Mikiciuk z miejscowości Perkowice** - czwarte miejsce i **Urszuli i Ryszarda Szewczuk z Ostromęczyna** - piąte miejsce.

Nagrody były finansowane z budżetu województwa.

Na uroczystym podsumowaniu dokonano wręczenia nagród i dyplomów. Nagrody i dyplomy wręczali: Dyrektor Wydziału Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - pan Waldemar Kuzawiński, Dyrektor ODR Grabanów - pan Andrzej Sokołowski i pani Barbara Kwiatkowska - wiceprezes Białkopodlaskiej Izby Rolniczej.

Podsumowanie uświetniały występy zespołów ludowych: zespół **Podlasianki** z Rokitna w roli głównej oraz zespół Marysienki ze Szpaków Starych - jako laureatki trzeciej edycji konkursu.

Uczestnicy mieli okazję degustacji potraw, przygotowanych przez specjalistki d/s wiejskiego gospodarstwa domowego z ODR Grabanów.

Oprac.: mgr inż. B. Warda - Gł. Specjalista d/s wgd.

Porady pszczelarskie

Opieka nad dobrze zazimowaną pasieką nie wymaga wielkich nakładów pracy; wystarczy ogólny nadzór, zwłaszcza pod kątem zapewnienia pszczołom maksimum spokoju. Sprawdzamy więc od czasu do czasu, czy nie niepokoi ich stukająca o daszek gałąź, blaszka z numerem, oderwana papa z daszka, czy zwierzęta. W okolicach, gdzie masowo występują sikory lub dzięcioły, dobrze jest zabezpieczyć wyloty nie tylko przed bezpośrednimi podmuchami wiatrów, ale i osłonić je również kawałkami deski, blachy lub szyby. Ponadto trzeba unikać niepotrzebnego chodzenia po pasiece, zwłaszcza w czasie mrozu i blisko uli. Każde zaniepokojenie pszczoł powoduje rozluźnienie kłębu, dodatkowe pobranie pokarmu, a więc niepotrzebne zużycie zapasów i energii. W tym okresie zużycie pokarmu nie jest zbyt duże i szacuje się, że od października do stycznia pszczoły zjadają około 3,5 kg zapasu. Jednorazowe zaniepokojenie zimującej rodziny zmienia mikroklimat kłębu tak dalece, że do całkowitej równowagi dochodzi on dopiero po trzech dniach. Śnieg na daszkach i deskach wylotowych nie jest szkodliwy; dopóki jest puszysty, stanowi nawet dodatkową warstwę ocieplenia. Przy większej odwilży może jednak powodować zawilgocenie daszków krytych papą i wtedy lepiej go usunąć oraz sprawdzić, czy ocieplenie górne jest suche (wilgotne trzeba natychmiast wymienić). Tający śnieg przy wylotach może w razie nawrotu mrozu zablokować dopływ powietrza do wnętrza ula. Trzeba więc go w czasie odwilży niezwłocznie zgarnąć,

póki związane z tą czynnością odgłosy są łagodniejsze i mniej niepokoją pszczoły.

W drugiej połowie zimy (w dni odwilży) dobrze jest sprawdzić przebieg zimowli, poprzez "przesłuchanie" rodzin przy pomocy gumowego wężyka. Wyniki przesłuchań przydadzą się jako materiał pomocniczy przy pierwszym oblocie wiosną. W niektórych ulach może zaistnieć potrzeba doraźnej pomocy. Jeśli przebieg zimowli jest normalny, słychać szum cichy i równy, czasem tak cichy, że trudno go uchwycić. Pszczoły głodne odzywają się cicho i z odcieniem szelestu suchych liści. W rodzinie bezmatecznej oprócz niespokojnego, i jakby jęklivego szumu słychać odgłosy pojedynczych pszczoł. Na pień taki należy zwrócić szczególną uwagę podczas oblotu wiosennego. Bardzo głośny, trochę nierówny i niecierpliwy szum wydają pszczoły o przepełnionym już jelicie - tym grozi zapalenie.

Rodziny takie powinny możliwie najwcześniej dokonać oblotu.

W warunkach trwającej jeszcze zimy możliwy jest jedynie oblot sztuczny, sprowokowany w ogrzonym pomieszczeniu. Do tego celu można wykorzystać tunel foliowy. Tunel taki powinien być szczelny, a oblotu możemy dokonać w słoneczny dzień gdy powietrze wewnątrz tunelu ogrzeje się do temperatury +15°C.

*oprac. spec. ODR d/s pszczelarstwa:
Lewandowska M., Kałabun M., Osielski K.*

NOWY DROGOWY PREZENT CHOINKOWY

U progu nowego roku parlament zafundował nam gwiazdkowy prezent w postaci NOWEGO KODEKSU DROGOWEGO. Kodeks ten poza nielicznymi wyjątkami będzie obowiązywał wszystkich użytkowników dróg już od 01.01.1998 r. Oto niektóre najważniejsze nowe uregulowania prawne:

- *motorowerem będzie tylko ten pojazd jednośladowy, który spełnia 2 wymogi: pojemność silnika do 50 ccm, prędkość ograniczona konstrukcyjnie do 45 km/h. Wszystkie dotychczasowe szybsze motorowery to od nowego roku motocykle np. "SIMSONY"*
- *jazda w zapiętych pasach bezpieczeństwa będzie obowiązywała na wszystkich drogach także na nieutwardzonych*
- *jazda z włączonymi światłami mijania lub światłami do jazdy dziennej będzie obowiązywała od świtu do zmroku w okresie 01.10 do ostatniego dnia lutego*
- *motocykliści i motorowerzyści będą zobowiązani do jazdy z włączonymi światłami mijania od świtu do zmroku cały rok i na wszystkich drogach (także na nieutwardzonych)*
- *podniesiona została maksymalna prędkość jazdy na autostradach samochodów osobowych, motocykli i ciężarowych do 3,5 t do 130 km/h*
- *zawracający nie będzie miał obowiązku ustąpienia pierwszeństwa pojazdowi wyjeżdżającemu z drogi podporządkowanej, ale będzie zobowiązany do zachowania szczególnej ostrożności*

- *poza obszarem zabudowanym można będzie wyprzedzać pojazdy uprzywilejowane i kolumny pojazdów uprzywilejowanych jadące wolniej od dozwolonej prędkości*
- *na oznakowanych zakrętach i przed szczytami wzniesień będzie dozwolone wyprzedzanie pojazdów niesilnikowych*
- *można będzie również wyprzedzać na skrzyżowaniach zwykłych pojazdy sygnalizujące zamiar skrętu*
- *zatrzymywanie przed i za przejściami dla pieszych dla wszystkich pojazdów będzie dozwolone w odległości 10m*
- *światła drogowych można będzie używać również od zmroku do świtu na obszarze zabudowanym na drogach nieoświetlonych*
- *kolumna pojazdów zaprzęgowych zwiększona została do 5 z warunkiem zachowania odległości 200 m między kolumnami*
- *wieczorem po drodze twardej będzie mogła jechać osoba, która ukończyła 17 lat.*

Policjanci służby ruchu drogowego apelując o ostrożność, kulturę i rozwagę życzą wszystkim użytkownikom szerokich i bezpiecznych dróg w nowym 1998 roku.

Wydział Ruchu Drogowego
Komendy Wojewódzkiej Policji
w Białej Podlaskiej

AIDA

"AIDA"

SP. z o.o.

Tel./Fax (0 83) 343 77 57 344 33 95 342 02 60
21-500 Biała Podlaska ul Gwardii Ludowej 17b

Oferuje

Pasze i koncentraty firmy "Cargill"

Nawozy wapniowo - magnezowe

Automaty paszowe, opryskiwacze

Preparaty mlekozastępcze i dodatki witamin.

Środki higieny "Eutra"

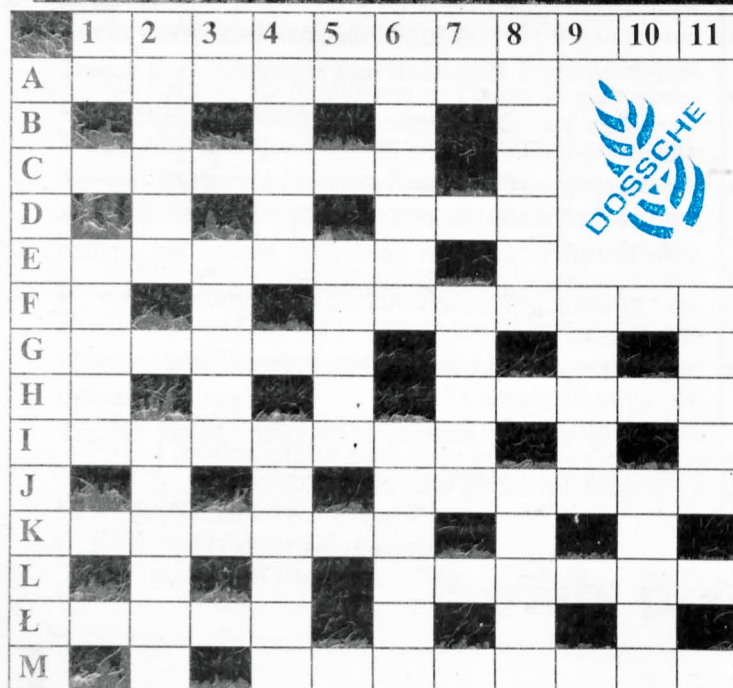
Nawóz doglebowy RSM 32%

Możliwość zakupu na raty

} możliwość zamówień
telefonicznych

Magazyn ul. Gwardii Ludowej 17b- kierunek Sielczyk dojazd linią nr 9

Krzyżówka 1/98

Wśród uczestników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 1/98 do dnia 15.02.1998 r. rozlosujemy worek paszy ufundowanej przez firmę DOSSCHE.

Podajemy wykaz oferowanych pasz:

- DLA TRZODY

Prestarter - 25 kg - dla prosiąt

Starter - 50 kg - dla warchlaków w wadze 15-35 kg

Grower - 50 kg - dla warchlaków o wadze 35-70 kg

Finiszer - 50 kg - dla tucznika o wadze pow. 70 kg

- DLA DROBIU

Mieszanka dla kurcząt - 25 kg, 0-6 tygodni

Mieszanka ekstra dla niosek - 50 kg

- DLA BYDŁA

Granulat dla cieląt - 25 kg

Granulat dla bydła mlecznego Extra - 50 kg

Prosimy przesyłać rozwiązanie na karcie pocztowej na adres redakcji wraz z wyborem proponowanej paszy. Rozwiązania bez wyboru rodzaju paszy nie będą uwzględniane.

Za rozwiązanie krzyżówki nr 1/97 „Listopadowe sloty” nagrodę w formie 1 worka paszy „Finiszer” wylosował Pan Marian Mocior zamieszkały 21-516 Dolchobrody woj. Białą Podlaską.

Sponsorem krzyżówki jest:

DOSSCHE POLAND PASZE KONCENTRATY PREMIKSY

Przedstawiciel PIOTR LIMOWSKI tel. 0-90-227-523

POZIOMO : A-1) Skandynawskie państwo . C-1) Niszczy dla przyjmności . D-6) Angielska miara gruntu . E-1) Kończy rok księgowania . F-5) Mieszka za Uralem . G-1) Saletra lub obornik . H-7) prowadzi do kłębka . I-1) Amerykański wodospad . J-6) Tłuszcz na ziemniakach . K-1) Do gotowania zupy . L-6) Narzędzie do łowienia ryb . Ł-1) Gatunek sera . M-4) Górna część zimowego buta .

PIONOWO : 1-E) Owoc południowy . 2-A) Kuzyn żyrafy . 2-J) Telewizyjna niewolnica . 3-E) Matka Tyberiusza . 4-A) Jest na plaży . 4-I) Figura szachowa . 5-E) Geograficzna lub własna . 6-A) Ostra potrawa . 6-I) Styl w sztuce . 7-F) Zuch , chwyt . 8-A) Powoduje przestój maszyny . 8-J) Krecia robota . 9-F) Część papierosa . 10-J) Przywódca rodu arabskiego . 11-F) nogą zamiata .

Hasło:

D-2	J-4	A-4	L-6	C-4	K-10	Ł-4	H-7	A-7	M-11	B-8	I-1	M-6	H-5	K-8	D-4	Ł-2	J-6	B-2	L-2

Opracował: Jerzy Mędra

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl. 343 37 92, 343 38 66, 341 12 47,
Dyrektor 341 12 55, fax 343 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel. 343 32 34
Radzyń Podl. ul. Międzyrzecka 99 tel. 352 84 06
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 354 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 357 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 378 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalczyk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strącicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zajac, A. Mazur.

DRUK : I. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /97 nakład 3 500 szt.